

แผนการเรียนรู้

หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สาขาวิชาการบัญชี
กลุ่มอาชีพการเงินและบัญชี
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ วิชา การบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

จัดทำโดย

นางสาวพนิดา ชมยินดี
สาขาวิชาการบัญชี

วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

อาชีวศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แผนการสอนรายวิชา การบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ รหัส ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ครู - อาจารย์ผู้สอน ได้มีเอกสาร แนวแนวทาง ในการเรียนการสอน ที่เป็นระบบสอดคล้อง สัมพันธ์กับทุกเรื่อง รวมทั้ง แสดงขั้นตอน กระบวนการเรียน การสอนที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ที่มีแก่นักเรียนและผู้สอน

แผนการสอนเล่มนี้มีทั้งหมด ๕ หน่วย ใช้เวลาในการสอน ๑๘ สัปดาห์ มี การวัดผลเน้น ด้านความรู้ ด้าน ทักษะ ด้านเจตคติ ด้านบูรณาการต่างๆ เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเอกสารประกอบการสอน เล่มนี้ จะได้สมบูรณ์ ที่สุด ผู้ใช้ต้องเป็นผู้มีความรู้ ด้วยบัญชี พอสมควรจึงจะทำให้เอกสารประกอบการสอน เล่มนี้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วม และที่เกี่ยวข้อง ที่ทำให้เอกสารประกอบการสอนเล่มนี้สมบูรณ์

(นางสาวพนิดา ชมยินดี)
สาขาวิชาการบัญชี
วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน

สารบัญ

คำนำ	หน้า
สารบัญ	
ลักษณะรายวิชา	๔
มาตรฐานอาชีพ (ถ้ามี)	๕
หน่วยการเรียนรู้	๑๒
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	
หน่วยที่ ๑ งานวิธีการบันทึกการซื้อขายสินค้าในสมุดบัญชี	
แผนการจัดการเรียนรู้	๑๓
ใบความรู้	๑๖
แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน/ผลลัพธ์การเรียนรู้/สมรรถนะ	๓๙
หน่วยที่ ๒ งานการคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายและวิธีการจัดการกับสินค้าคงคลัง	
แผนการจัดการเรียนรู้	๔๐
ใบความรู้	๔๓
แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน/ผลลัพธ์การเรียนรู้/สมรรถนะ	๔๗
หน่วยที่ ๓ งานการจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบกระแสเงินสด	
แผนการจัดการเรียนรู้	๔๘
ใบความรู้	๕๑
แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน/ผลลัพธ์การเรียนรู้/สมรรถนะ	๖๓
หน่วยที่ ๔ งานการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ	
แผนการจัดการเรียนรู้	๖๔
ใบความรู้	๖๗
แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน/ผลลัพธ์การเรียนรู้/สมรรถนะ	๗๙
หน่วยที่ ๕ งานความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่ใช้ในธุรกิจ	
แผนการจัดการเรียนรู้	๘๐
ใบความรู้	๘๓
แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน/ผลลัพธ์การเรียนรู้/สมรรถนะ	๙๐

ลักษณะรายวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ กลุ่มอาชีพ การเงินและบัญชี สาขาวิชา การบัญชี

รหัส ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒.

ทฤษฎี.....๑..... ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ.....๔..... ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน.....๓..... หน่วยกิต

๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ การบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒

๑-๔-๓

Accounting for Merchandising Business ๒

อ้างอิงมาตรฐาน

มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

หน่วยสมรรถนะ ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน

๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน

๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการซื้อขายสินค้า

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา

บันทึกการขายเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

๑. เข้าใจหลักการและขั้นตอนการจัดทำบัญชีในสมุดรายวันเฉพาะสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า
๒. มีทักษะการปฏิบัติงานบัญชีตามขั้นตอนการจัดทำบัญชีในสมุดรายวันเฉพาะและนำเสนองบการเงินสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า
๓. มีความสามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า
๔. มีกิจนิสัย มีระเบียบ วินัย ละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี

สมรรถนะรายวิชา

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในสมุดรายวันเฉพาะสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า
๒. บันทึกบัญชีสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้าในสมุดรายวันเฉพาะตามขั้นตอนการจัดทำบัญชี
๓. จัดทำงบกำไรขาดทุนและงบฐานะการเงินสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับ ตรวจสอบการออกใบวางบิล วันครบกำหนดรับชำระจากลูกหนี้และจ่ายชำระให้เจ้าหนี้ การจัดชุดเอกสาร การออกใบเสร็จรับเงินและการนำฝากธนาคาร จัดทำใบสำคัญจ่ายและชุดเอกสารประกอบการจ่ายเงิน ระบุแนวทางควบคุมภายในเกี่ยวกับลูกหนี้เจ้าหนี้ การรับเงิน การจ่ายเงินการบันทึกการขายเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า ด้วยวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบสิ้นงวด และวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง สำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะการผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือ

มาตรฐานอาชีพ (ถ้ามี)

หน่วยงานรับรองมาตรฐานอาชีพ หน่วยงานสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรมหาชน)

มาตรฐานอาชีพ สาขาวิชาชีพการบัญชี

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

หน่วยสมรรถนะ		สมรรถนะย่อย		เกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีประเมิน
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย		
๐๑๐๑๑	ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน	๐๑๐๑๑๑	ควบคุมและเตรียมเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้และรับเงิน	๑.๑ ตรวจสอบการออกใบวางบิลให้ถูกต้อง ๑.๒ ตรวจสอบวันครบกำหนดรับชำระจากลูกหนี้ให้ถูกต้อง ๑.๓ ตรวจสอบการจัดชุดเอกสารการออกใบเสร็จรับเงินและการนำฝากธนาคารให้ถูกต้อง ๑.๔ ระบุแนวทางควบคุมภายในเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินให้ถูกต้อง	การประเมินความรู้โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบถูกผิดและแบบเติมคำ
		๑๐๑๑๑๒	บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงิน	๒.๑ บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินในสมุดรายวันให้ถูกต้อง ๒.๒ ผ่านรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินไปยังบัญชีแยกประเภทให้ถูกต้อง ๒.๓ ตรวจสอบบัญชีคุมยอดและยอด	

มาตรฐานอาชีพ (ถ้ามี)

หน่วยงานรับรองมาตรฐานอาชีพ หน่วยงานสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรมหาชน)

มาตรฐานอาชีพ สาขาวิชาชีพการบัญชี

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

หน่วยสมรรถนะ		สมรรถนะย่อย		เกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีประเมิน
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย		
๐๑๐๑๑	ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน	๑๐๑๑๑๒	บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงิน	รวมของบัญชีย่อยลูกหนี้ให้ตรงกัน ๒.๔ ทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้คงเหลือให้ถูกต้อง	การประเมินความรู้โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบถูกผิดและแบบเติมคำ
๐๑๐๒๑	ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน	๐๑๐๒๑๑	ควบคุมและเตรียมเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน	๑.๑ ทำตารางจำแนกระยะเวลาค้างชำระของลูกหนี้ให้ถูกต้อง ๑.๒ คำนวณค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญให้ถูกต้อง	การประเมินความรู้โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบถูกผิดและแบบเติมคำ
		๐๑๐๒๑๒	บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน	๒.๑ บันทึกรายการตัดบัญชีลูกหนี้เป็นหนี้สูญให้ถูกต้อง ๒.๒ บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับหนี้สูญได้รับคืนให้ถูกต้อง	การประเมินความรู้โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบถูกผิดและแบบเติมคำ

มาตรฐานอาชีพ (ถ้ามี)

หน่วยงานรับรองมาตรฐานอาชีพ หน่วยงานสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรมหาชน)

มาตรฐานอาชีพ สาขาวิชาชีพการบัญชี

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

หน่วยสมรรถนะ		สมรรถนะย่อย		เกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีประเมิน
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย		
๐๑๐๔๑	ปฏิบัติงานด้านบัญชีการซื้อขายสินค้า	๐๑๐๔๑	บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับการขายสินค้า	๑.๑ ทำบัตรคุมยอดสินค้า (stock card) ให้ถูกต้อง ๑.๒ บันทึกรายการซื้อสินค้าในระบบแบบสิ้นงวดให้ถูกต้อง ๑.๓ บันทึกรายการซื้อสินค้าในระบบบันทึกแบบต่อเนื่องให้ถูกต้อง ๑.๔ บันทึกรายการซื้อสินค้าในสมุดรายวันซื้อให้ถูกต้อง	การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบถูกผิดและแบบเติมคำ
		๐๑๐๔๒	บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับการขายสินค้า	๒.๑ ทำบัตรคุมยอดสินค้า (stock card) ให้ถูกต้อง ๒.๒ บันทึกการขายสินค้าในระบบแบบสิ้นงวดให้ถูกต้อง ๒.๓ บันทึกการขายสินค้าในระบบบันทึกแบบต่อเนื่องให้ถูกต้อง ๒.๔ บันทึกการขายสินค้าในสมุดรายวันขายให้ถูกต้อง	การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบถูกผิดและแบบเติมคำ

ตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒

บันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะฝ่ายรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ เชื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

งานหลัก	งานย่อย	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
งานหลัก ๑	แสดงความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกการซื้อขายสินค้าในสมุดบัญชี	๑. บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า ๒. บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับการขายสินค้า	๑) ใบรายงานผลการศึกษาที่แสดงคุณวุฒิตามคุณสมบัติและข้อกำหนดของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ ๒) หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีและข้อกำหนดด้านอายุงานของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีกิจนิสัยในการค้นคว้าเพิ่มเติม ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ เชื่อสัตย์ รับผิดชอบ รักษาสภาพแวดล้อม คำนึงถึงความถูกต้องและปลอดภัย
งานหลัก ๒	แสดงความรู้เกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายและวิธีการจัดการกับสินค้าคงคลัง	๑. บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า ๒. บันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับการขายสินค้า	๑) ใบรายงานผลการศึกษาที่แสดงคุณวุฒิตามคุณสมบัติและข้อกำหนดของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ ๒) หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีและ	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีกิจนิสัยในการค้นคว้าเพิ่มเติม ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ เชื่อสัตย์ รับผิดชอบ รักษาสภาพแวดล้อม คำนึงถึงความถูกต้องและปลอดภัย

			ข้อกำหนดด้านอายุ งานของแต่ละชั้นที่ เข้ารับการทดสอบ	
งานหลัก ๓	แสดงความรู้ เกี่ยวกับการจัดทำ งบกำไรขาดทุน งบ แสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบ กระแสเงินสด	๑. บันทึกรายการ บัญชีเกี่ยวกับการซื้อ สินค้า ๒. บันทึกรายการ บัญชีเกี่ยวกับการ ขายสินค้า	๑) ใบรายงานผล การศึกษาที่แสดง คุณวุฒิตามคุณสมบัติ และข้อกำหนดของ แต่ละชั้นที่เข้ารับการ ทดสอบ ๒) หนังสือรับรอง ประสบการณ์การ ทำงานด้านบัญชีและ ข้อกำหนดด้านอายุ งานของแต่ละชั้นที่ เข้ารับการทดสอบ	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีกณินสัยในการค้นคว้า เพิ่มเติม ปฏิบัติงาน ด้วยความละเอียด รอบคอบ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ รักษา สภาพแวดล้อม คำนึง ถึงความถูกต้องและ ปลอดภัย
งานหลัก ๔	แสดงความรู้ เกี่ยวกับการใช้ ข้อมูลทางการเงิน เพื่อวิเคราะห์ ผลการดำเนินงาน ของธุรกิจ	๑. บันทึกรายการ บัญชีเกี่ยวกับการซื้อ สินค้า ๒. บันทึกรายการ บัญชีเกี่ยวกับการ ขายสินค้า	๑) ใบรายงานผล การศึกษาที่แสดง คุณวุฒิตามคุณสมบัติ และข้อกำหนดของ แต่ละชั้นที่เข้ารับการ ทดสอบ ๒) หนังสือรับรอง ประสบการณ์การ ทำงานด้านบัญชีและ ข้อกำหนดด้านอายุ	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีกณินสัยในการค้นคว้า เพิ่มเติม ปฏิบัติงาน ด้วยความละเอียด รอบคอบ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ รักษา สภาพแวดล้อม คำนึง ถึงความถูกต้องและ ปลอดภัย

			งานของแต่ละชั้นที่ เข้ารับการทดสอบ	
งานหลัก ๕	แสดงความรู้ เกี่ยวกับความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการ บัญชีและมาตรฐาน การบัญชีที่ใช้ใน ธุรกิจ	๑. บันทึกรายการ บัญชีเกี่ยวกับการซื้อ สินค้า ๒. บันทึกรายการ บัญชีเกี่ยวกับการ ขายสินค้า	๓) ใบรายงานผล การศึกษาที่แสดง คุณวุฒิตามคุณสมบัติ และข้อกำหนดของ แต่ละชั้นที่เข้ารับการ ทดสอบ ๔) หนังสือรับรอง ประสบการณ์การ ทำงานด้านบัญชีและ ข้อกำหนดด้านอายุ งานของแต่ละชั้นที่ เข้ารับการทดสอบ	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีจรรยาบรรณในการค้นคว้า เพิ่มเติม ปฏิบัติงาน ด้วยความละเอียด รอบคอบ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ รักษา สภาพแวดล้อม คำนึง ถึงความถูกต้องและ ปลอดภัย

อ้างอิง <https://tpqi-net.tpqi.go.th/qualifications/standard/book?id=๘๔>

หน่วยการเรียนรู้

[illegible]

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา : หลักสูตร ปวช. สัปดาห์ที่ ๑๘, หลักสูตร ปวส. สัปดาห์ที่ ๑๕

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ... ๑
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการซื้อขาย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๑-๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วิธีการบันทึกการซื้อขายสินค้าในสมุดบัญชี	ทฤษฎี ๔ ชม. ปฏิบัติ ๑๖ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน วิธีการบันทึกการซื้อขายสินค้าในสมุดบัญชี		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

๒.๑ มาตรฐานอาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

สมรรถนะย่อย

- ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน
- ๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน
- ๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการซื้อขายสินค้า

๑) เกณฑ์การปฏิบัติงาน

- ๑.๑ ตรวจสอบการออกใบวางบิลให้ถูกต้อง ๑.๒ ตรวจสอบวันครบกำหนดรับชำระจากลูกหนี้ให้ถูกต้อง
- ๑.๓ ตรวจสอบการจัดชุดเอกสาร การออกใบเสร็จรับเงิน และการนำฝากธนาคารให้ถูกต้อง
- ๑.๔ ระบุแนวทางควบคุมภายในเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินให้ถูกต้อง

๒) วิธีประเมิน.

- ๒.๑ การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย แบบถูกผิด และแบบเติมคำ

๔) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- ๔.๑) ใบรายงานผลการศึกษาที่แสดงคุณวุฒิตามคุณสมบัติและข้อกำหนดของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ
- ๔.๒) หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีและข้อกำหนดด้านอายุงานของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๒.๒ บุคลากรกลุ่มอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

- ๑. แสดงความรู้สามารถบันทึกธุรกรรมการซื้อขายสินค้าได้อย่างถูกต้อง
- ๒. แสดงความรู้สามารถคำนวณต้นทุนและกำไรจากการขาย
- ๓. แสดงความรู้สามารถจัดทำงบการเงินพื้นฐาน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ๑. อธิบายการบันทึกธุรกรรมการซื้อขายสินค้าได้อย่างถูกต้องได้
- ๒. อธิบายการคำนวณต้นทุนและกำไรจากการขายได้

๓. อธิบายความรู้สามารถจัดทำงบการเงินพื้นฐานได้

๕. สารการเรียนรู้

๑. อธิบายการบันทึกธุรกรรมการซื้อขายสินค้าได้อย่างถูกต้อง
๒. อธิบายการคำนวณต้นทุนและกำไรจากการขาย
๓. อธิบายความรู้สามารถจัดทำงบการเงินพื้นฐาน

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูกล่าวถึงสินค้า ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่กิจการค้ามีไว้เพื่อจำหน่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการหากำไร ดังนั้นเจ้าของกิจการจึงมีรายได้จากการขายสินค้าเป็นหลัก และคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย ผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้า ได้แก่ เครื่องเขียน หนังสือ เครื่องสำอาง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง เป็นต้น

๒. ผู้เรียนจดบันทึกคะแนนจากการทำแบบประเมินผลก่อนเรียนไว้ในสมุดปฏิบัติการบัญชีของตนเอง

ขั้นสอน

๓. ครูอธิบายของความหมายของสินค้า หมายถึง กลุ่มของสิ่งที่มีตัวตน จับต้องได้ หรือสัมผัสได้ เคลื่อนย้ายได้ สามารถนำเอาไปเป็นกรรมสิทธิ์ได้ โดยผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้าประกอบ

๔. ครูและผู้เรียนบอกประเภทของสินค้า ซึ่งแบ่งออก ๒ ประเภทคือ

๑) สินค้าที่มีลักษณะไม่ถาวร ได้แก่ สินค้าอุปโภค บริโภค เช่น น้ำมันพืช ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน เครื่องสำอาง เป็นต้น

๒) สินค้าที่มีลักษณะถาวร ได้แก่ ใช้แล้วไม่หมดไป แต่จะเสื่อมสภาพลงเรื่อย ๆ เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งประมาณ ๑ ปี ก็จะต้องขายการใช้งานไป เช่น รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
๒. สื่อ Power Point
๓. กิจกรรมการเรียนการสอน
๔. ใบความรู้
๕. กิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

๘.๑ หลักฐานความรู้

๑. บันทึกการสอน
๒. ใบแสดงผลการปฏิบัติงาน

๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน

๑. แผนจัดการเรียนรู้
๒. การตรวจประเมินผลงาน

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

๑. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๔. ประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๕. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

- ๖ สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๗ การสังเกตและประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เครื่องมือวัดผล

๑. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. แบบประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยครู)
๓. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยผู้เรียน)
๔. แบบประเมินกิจกรรมใบงาน
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยครูและผู้เรียนร่วมกันประเมิน

เกณฑ์การประเมินผล

๑. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๒. เกณฑ์ผ่านการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐ % ขึ้นไป)
๓. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐% ขึ้นไป)
๔. กิจกรรมใบงาน เกณฑ์ผ่าน คือ ๕๐%
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้มีเกณฑ์ผ่าน ๕๐%
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ผ่าน ๕๐%
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนขึ้นอยู่กับกา

ประเมินตามสภาพจริง

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๑ ข้อสรุปหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๒ ปัญหาที่พบ

๑๐.๓ แนวทางแก้ปัญหา

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ... ๑
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการค้า สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๑-๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วิธีการบันทึกการค้าซื้อขายสินค้าในสมุดบัญชี	ทฤษฎี ๔ ชม. ปฏิบัติ ๑๖ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน วิธีการบันทึกการค้าซื้อขายสินค้าในสมุดบัญชี		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการขายเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือด้วยความมีระเบียบ สะอาดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓
หน่วยสมรรถนะ ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน
๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน
๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้าซื้อขายสินค้า

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้สามารถบันทึกธุรกรรมการค้าซื้อขายสินค้าได้อย่างถูกต้อง
๒. แสดงความรู้สามารถคำนวณต้นทุนและกำไรจากการขาย
๓. แสดงความรู้สามารถจัดทำงบการเงินพื้นฐาน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. อธิบายการบันทึกธุรกรรมการค้าซื้อขายสินค้าได้อย่างถูกต้องได้
๒. อธิบายการคำนวณต้นทุนและกำไรจากการขายได้
๓. อธิบายความรู้สามารถจัดทำงบการเงินพื้นฐานได้

๕. เนื้อหาสาระ

การบันทึกบัญชีในสมุดขั้นต้น

ในการดำเนินธุรกิจ จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกิจการ โดยเหตุการณ์เหล่านั้นจะต้องสามารถระบุจำนวนเงินได้หลังจากนั้นจะนำรายการเหล่านั้นมาวิเคราะห์รายการค้า ขั้นตอนถัดไปกิจการจะนำรายการค้าเหล่านั้นมาบันทึกไว้ในสมุดรายวันทั่วไป โดยสมุดรายวันทั่วไปจะเป็นสมุดรายวันขั้นต้นที่ใช้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยเรียงตามลำดับก่อนหลังของการเกิดขึ้นของรายการ

หลักการบันทึกบัญชี (Recording Transaction)

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปจะเป็นหลักการบันทึกบัญชีแบบ 2 ด้าน คือด้านเดบิตและเครดิต โดยจะเรียกหลักการบันทึกบัญชีนี้ว่า หลักการบัญชีคู่ (Double - entry book - keeping) ผลรวมของจำนวนเงินทั้งสองด้านจะต้องเท่ากันเสมอ ตามหลักการบัญชีคู่ได้แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

1. ด้านเดบิต (Debit) หรือย่อว่า Dr. เป็นหลักการบันทึกบัญชีด้านซ้ายมือจะเป็นการบันทึกรายการที่เกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ การลดลงของหนี้สิน การลดลงของส่วนของผู้ถือหุ้น การลดลงของรายได้ และการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่าย
2. ด้านเครดิต (Credit) หรือย่อว่า Cr. เป็นหลักการบันทึกบัญชีด้านขวามือจะเป็นการบันทึกรายการที่เกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน การเพิ่มขึ้นของส่วนของผู้ถือหุ้น การเพิ่มขึ้นของรายได้ และการลดลงของสินทรัพย์และการลดลงของค่าใช้จ่าย

หมวดบัญชี	เพิ่มขึ้น (+)	ลดลง (-)
1. สินทรัพย์	Dr.	Cr.
2. หนี้สิน	Cr.	Dr.
3. ส่วนของผู้ถือหุ้น	Cr.	Dr.
4. รายได้	Cr.	Dr.
5. ค่าใช้จ่าย	Dr.	Cr.

ตารางที่ 4.1 สรุปหลักการบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป ที่มา ขงภาภรณ์ สุขศรี ,2555 : 24)

สมุดบัญชีขั้นต้น (Book of Original Entry)

สมุดบัญชีขึ้นต้นหรือ สมุดรายวันขึ้นต้น (Journal) เป็นสมุดเล่มแรกที่ใช้บันทึกรายการค้า โดยการเรียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลัง สมุดบัญชีขึ้นต้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่

1. สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)
2. สมุดรายวันเฉพาะ (Special Journal)

1. สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)

เป็นสมุดชั้นต้นที่สามารถใช้บันทึกรายการค้าได้ทุกรายการที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานโดยจะรวบรวมรายการค้าที่เกิดขึ้นทั้งหมดไว้ในที่เดียวกันซึ่งจะเรียงตามลำดับการเกิดขึ้นของรายการค้าหลังจากวิเคราะห์รายการค้าแล้วว่ามีผลกระทบกับหมวดบัญชีใด หลังจากนั้นจะบันทึกรายการนั้นๆ ลงในสมุดรายวันทั่วไป

รูปแบบของสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2 cm	.5		1 cm	2 cm	.5	2 cm	.5

วิธีการบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

- เขียนคำว่า “สมุดรายวันทั่วไป General journal” ให้อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษเพื่อบอกให้ทราบว่าเป็นแบบฟอร์มที่อยู่ด้านล่าง เป็นสมุดรายวันทั่วไป
- เขียนคำว่า “หน้า” พร้อมตัวเลขบนด้านขวามือเพื่อเป็นการเรียงลำดับการบันทึกได้อย่างถูกต้อง

1) สมุดรายวันทั่วไป ใช้บันทึกรายการที่เกิดขึ้นทุกรายการที่สามารถระบุจำนวนเงินได้ โดยเรียงตามลำดับการเกิดขึ้นของรายการ ซึ่งข้อมูลในสมุดรายวันทั่วไปจะนำไปจัดทำสมุดขึ้นปลาย งบทดลองและงบการเงินต่อไป 2) สมุดรายวันเฉพาะ คือ สมุดบัญชีขั้นต้นที่ใช้สำหรับบันทึกรายการใดรายการหนึ่งเท่านั้น เช่น สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย สมุดรายวันรับคืนสินค้า สมุดรายวันส่งคืนสินค้า

2. สมุดรายวันเฉพาะ (Special Journal)

สมุดรายวันเฉพาะ คือ สมุดบัญชีขั้นต้นที่ใช้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น ตามแต่วัตถุประสงค์ของสมุดรายวันเฉพาะเล่มนั้น ๆ ซึ่งในกิจการที่มีสมุดรายวันเฉพาะใช้ในการบันทึกบัญชีรายการใดบันทึกลงสมุดรายวันเฉพาะแล้วก็ ไม่ต้องบันทึกลงสมุดรายวันทั่วไปอีก สมุดรายวันเฉพาะที่มีใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีดังนี้

2.1 สมุดรายวันรับเงิน (Cash Receipts Journal) ใช้บันทึกรายการค้าที่เกี่ยวข้องกับการรับเงินสดและเงินฝากธนาคารเท่านั้น เช่น การรับเงินจากการให้บริการ การขายสินค้า การรับชำระหนี้

2.2 สมุดรายวันจ่ายเงิน (Cash Payments Journal) ใช้บันทึกรายการค้าที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินสด และการจ่ายด้วยเช็คคือผ่านบัญชีธนาคาร เช่น การจ่ายเงินซื้อสินค้า การจ่ายชำระหนี้ด้วยเช็ค การจ่ายค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด เป็นต้น

2.3 สมุดรายวันซื้อ (Purchases Journal) ใช้บันทึกรายการค้าที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อเท่านั้น โดยสินค้าจะต้องซื้อมาเพื่อจำหน่ายเท่านั้นมิได้หมายความว่ารวมถึงการซื้อสินทรัพย์มาใช้ในการดำเนินงาน

2.4 สมุดรายวันขาย (Sales Journal) ใช้บันทึกรายการค้าที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อเท่านั้น

2.5 สมุดรายวันรับคืนสินค้า (Sales Returns and Allowance Journal) ใช้บันทึกรายการค้าที่เกี่ยวข้องกับการรับคืนสินค้าที่ขายไปเป็นเงินเชื่อเท่านั้น คือ รายการรับคืนที่ทำให้ยอดลูกหนี้การค้าลดลง

2.6 สมุดรายวันส่งคืนสินค้า (Purchases Returns and Allowance Journal) ใช้บันทึกรายการค้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งคืนสินค้าที่ซื้อมาเป็นเงินเชื่อเท่านั้นดังรายการส่งคืนที่ทำให้ยอดเจ้าหนี้การค้าลดลง

สรุป

หลักการบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป 1) สินทรัพย์เพิ่มขึ้นบันทึกด้านเดบิต ลดลงบันทึกด้านเครดิต 2) หนี้สิน เพิ่มขึ้นบันทึกด้านเครดิต ลดลงบันทึกด้านเดบิต 3) ส่วนของเจ้าของ เพิ่มขึ้นบันทึกด้านเครดิต ลดลงบันทึกด้านเดบิต 4) รายได้ เพิ่มขึ้นบันทึกด้านเครดิต ลดลงบันทึกด้านเดบิต 5) ค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้นบันทึกด้านเดบิต ลดลงบันทึกด้านเครดิต สมุดรายวันขั้นต้นเป็นสมุดเล่มแรกที่ใช้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องบันทึกลำดับที่เกิดขึ้นของรายการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน เดบิต	จำนวนเงิน เครดิต
2559				
ม.ค.	3 เงินสด	101	10,000 -	
	รายได้ค่าบริการ	401		10,000 -
	รับเงินสดเป็นค่าตัดเย็บเสื้อผ้า			
	8 เจ้าหนี้การค้า	201	25,000 -	
	เงินสด	101		25,000 -
	จ่ายชำระหนี้ครั้งหนึ่ง			
	10 วัสดุตัดเย็บเสื้อผ้า	103	10,000 -	
	เงินสด	101		10,000 -
	ซื้อวัสดุตัดเย็บเป็นเงินสด			
	15 เงินสด	101	8,000 -	
	รายได้ค่าบริการ	401		8,000 -
	รับเงินค่าตัดเย็บเสื้อผ้า			
	20 ค่าแรงงาน	501	10,000 -	
	เงินสด	101		10,000 -
	จ่ายค่าแรงพนักงาน			
	25 ค่าโทรศัพท์	503	1,000 -	
	เงินสด	101		1,000 -
	จ่ายค่าโทรศัพท์			
	30 เงินสด	101	15,000 -	
	รายได้ค่าบริการ	401		15,000 -
	รับเงินสดเป็นค่าตัดเย็บเสื้อผ้า			

3. รูปแบบฟอร์มช่องแรก “วัน เดือน ปี” ใช้ในการบันทึกวันที่เกิดรายการนั้น ในหน้าเดียวกัน ถ้าเป็น เดือน ปี เดียวกันเขียนครั้งเดียว ส่วนวันที่ใส่ตามลำดับการเกิดขึ้นของรายการ

4. ช่อง “รายการ” ใช้สำหรับการบันทึกบัญชีด้านเดบิต เครดิต และคำอธิบายรายการโดยชื่อ บัญชีด้านเดบิตเขียนขีดเส้น ส่วนชื่อบัญชีด้านเครดิตเขียนอีกบรรทัดโดยย่อเข้าไปด้านในเล็กน้อย ประมาณ 1 เซนติเมตร และบรรทัดถัดไปเขียนคำอธิบายรายการขีดเส้น อธิบายสั้นๆว่าเกิดรายการอะไร เว้นหนึ่งบรรทัดขีดเส้นใต้โดยขีดเฉพาะช่องรายการเท่านั้นเพื่อให้ทราบว่าบันทึกบัญชีในรายการนั้นเสร็จสิ้นแล้ว

5. ช่อง “เลขที่บัญชี” ใช้บันทึกเลขที่บัญชีของรายการนั้น

6. ช่อง “จำนวนเงิน เดบิต” ใช้บันทึกจำนวนเงินของรายการที่บันทึกบัญชีด้านเดบิต

7. ช่อง “จำนวนเงิน เครดิต” ใช้บันทึกจำนวนเงินของรายการที่บันทึกบัญชีด้านเครดิต

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	
			เดบิต		เครดิต	
2563						
ม.ค.	14 ชื่อบัญชีด้านเดบิต	XX	XXX	-		
	ชื่อบัญชีด้านเครดิต	XX			XXX	-
	คำอธิบายรายการค้า					

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2559 บริษัท มารวย จำกัด ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน 20,000 บาท เป็นเงินสดการบันทึกบัญชี

- วิเคราะห์รายการค้า - อุปกรณ์สำนักงาน เพิ่มขึ้น
- เงินสด ลดลง

- พิจารณาชื่อบัญชีว่าเป็นส่วนประกอบของหมวดบัญชีใด
 - อุปกรณ์สำนักงาน อยู่ในหมวด สินทรัพย์
 - เงินสด อยู่ในหมวด สินทรัพย์

แบบฝึกหัดท้ายบท

ข้อ 1. นางสาวพ้างาม เปิดดำเนินการในการบริการซักรีด รายการค้าในเดือนเมษายน 2559 มีดังนี้

2559

- เมษายน 1 นางสาวพ้างามนำเงินสดมาลงทุน 100,000 บาท
- 2 นำเงินฝากธนาคาร 50,000 บาท
 - 4 ซื้อเครื่องซักผ้า 40,000 บาท เป็นเงินเชื่อ
 - 5 ได้รับเงินค่าซักรีดจากลูกค้า 6,000 บาท
 - 7 ซื้อวัสดุซักรีด 10,000 บาท
 - 10 รับเงินค่าบริการซักรีด 4,000 บาท
 - 12 นางสาวพ้างาม ถอนเงินจากธนาคาร 10,000 บาท ไปใช้ส่วนตัว
 - 15 ส่งใบแจ้งหนี้ให้ลูกค้ารายหนึ่งเป็นเงิน 8,000 บาท
 - 18 จ่ายค่าโฆษณา 1,200 บาท
 - 23 รับชำระหนี้จากลูกค้าทั้งจำนวน
 - 28 จ่ายค่าแรงพนักงาน 4,000 บาท
 - 30 จ่ายค่าเช่าร้าน 3,000 บาท

ให้ทำ บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป

ข้อ 2. นายศิลา นำเงินสด 60,000 บาท เงินฝากธนาคาร 40,000 บาท และอาคาร 400,000 บาท มาลงทุนในวันที่ 1 มีนาคม 2559 เพื่อดำเนินกิจการรับซ่อมรถยนต์ระหว่างเดือนมีรายการค้าดังนี้

2559

- มีนาคม 3 ซื้อเครื่องตกแต่ง 10,000 บาท เป็นเงินสด
- 5 จ่ายค่าโฆษณา 1,000 บาท
 - 6 ได้รับเงินค่าบริการซ่อมรถยนต์ 5,000 บาท
 - 8 ซื้อเครื่องใช้สำนักงาน 20,000 บาท จ่ายเช็คลงวันที่ 2 เมษายน 2559
 - 10 ได้รับค่าบริการซ่อมรถ 10,000 บาท ด้วยเช็คนำฝากธนาคารทันที
 - 15 ซื้อวัสดุในการซ่อม 3,000 บาท เป็นเงินสด
 - 17 นำเงินฝากธนาคาร 20,000 บาท
 - 20 ซื้อเงินลงทุนระยะสั้น 10,000 บาท

ทุน	301
ถอนใช้ส่วนตัว	302
กำไรขาดทุน	303
รายได้ค่าโฆษณา	401
ดอกเบี้ยรับ	402
เงินเดือนและค่าแรง	501
ค่านายหน้า	502
ค่าโทรศัพท์	503
ดอกเบี้ยจ่าย	504
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	505

ตัวอย่างที่ 6 บริษัท พลอยพรรณ จำกัด ได้เปิดดำเนินการด้านบริการตัดเย็บเสื้อผ้ามาตั้งแต่ปี 2555 ในวันที่ 1 มกราคม 2559 ถือเป็นการเริ่มงวดบัญชีใหม่ จากการตรวจสอบพบว่า สินทรัพย์ หนี้สิน และ ส่วนของเจ้าของ ดังนี้ (กรณีการบันทึกรายการเปิดงวดบัญชีใหม่โดยมี ยอดคงเหลือยกมา)

เงินสด	200,000	บาท
ลูกหนี้	20,000	บาท
อาคาร	600,000	บาท
อุปกรณ์	40,000	บาท
เจ้าหนี้การค้า	50,000	บาท

และในเดือนมกราคมมีรายการค้าเกิดขึ้นดังนี้

2559

- มกราคม 2 จ่ายค่าน้ำค่าไฟฟ้า 4,000 บาท
- 3 ได้รับเงินค่าตัดเย็บเสื้อผ้าจำนวน 10,000 บาท
- 8 จ่ายชำระหนี้เจ้าหนี้ของต้นงวดครึ่งหนึ่ง
- 10 ซื้อวัสดุตัดเย็บจำนวน 10,000 บาท
- 15 รับเงินค่าตัดเย็บเสื้อผ้า 8,000 บาท
- 20 จ่ายค่าแรงลูกจ้าง 2 คน ๆ ละ 5,000 บาท
- 25 จ่ายเงินค่าโทรศัพท์ 1,000 บาท
- 30 ได้รับเงินค่าตัดเย็บเสื้อผ้า จำนวน 15,000 บาท

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
รายได้ค่าโฆษณา	401
ดอกเบี้ยรับ	402

ค่าใช้จ่าย เลขที่บัญชีต้องขึ้นต้นด้วยเลข 5 เรียงตามลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
ค่าโทรศัพท์	503
เงินเดือนและค่าแรง	501
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	505
ดอกเบี้ยจ่าย	504
ค่านายหน้า	502

สรุปผังบัญชีของบริษัทแห่งนี้ มีดังนี้

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เงินสด	101
ธนาคาร	102
ลูกหนี้	103
ตัวเงินรับ	104
เงินลงทุนระยะสั้น	105
ค่าโฆษณาค้างรับ	106
วัสดุสำนักงาน	107
ที่ดิน	108
อาคาร	109
รถยนต์	110
เครื่องตกแต่ง	111
ค่าความนิยม	112
เจ้าหนี้การค้า	201
ตัวเงินจ่าย	202
ค่าน้ำค่าไฟฟ้าค้างจ่าย	203
เงินกู้จำนอง	204

- สิ้นทรัพย์ไม่หมุนเวียน ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เรียงตามชื่อตามลักษณะที่เกิดขึ้นก่อน

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
ที่ดิน	108
อาคาร	109
รถยนต์	110
เครื่องตกแต่ง	111

หนี้สิน เลขที่บัญชีต้องขึ้นด้วยเลข 2

- หนี้สินหมุนเวียน

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เจ้าหนี้การค้า	201
ตัวเงินจ่าย	202
ค่าน้ำค่าไฟฟ้าค้างจ่าย	203

- หนี้สินไม่หมุนเวียน

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เงินกู้จำนอง	204

ส่วนของเจ้าของ เลขที่บัญชีต้องขึ้นด้วยเลข 3

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
กำไรขาดทุน	303
ทุน	301
ถอนใช้ส่วนตัว	302

รายได้ เลขที่บัญชีต้องขึ้นด้วยเลข 4 เรียงรายได้หลักขึ้นก่อน

การกำหนดเลขที่บัญชี

1. เพื่อความสะดวกให้ท่านจำแนกบัญชีต่าง ๆ ตามหมวดบัญชีก่อน ดังนี้

สินทรัพย์	หนี้สิน	ส่วนของเจ้าของ	รายได้	ค่าใช้จ่าย
- เงินสด - ลูกหนี้ - ที่ดิน - ตัวเงินรับ - ค่าความนิยม - เงินลงทุนระยะสั้น - ธนาคาร - วัสดุสำนักงาน - ค่าโฆษณาค้างรับ - อาคาร - รถยนต์	- เจ้าหนี้การค้า - ตัวเงินจ่าย - เงินกู้ยืม - ค่าน้ำค่าไฟฟ้า - ค่าจ้าง	- กำไรขาดทุน - ทุน - ถอนใช้ส่วนตัว	- รายได้ค่าโฆษณา - ดอกเบี้ยรับ	- ค่าโทรศัพท์ - เงินเดือนและค่าแรง - ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด - ดอกเบี้ยจ่าย - ค่านายหน้า

2. นำบัญชีในแต่ละหมวดมาแยกประเภทตามส่วนประกอบ

สินทรัพย์ **ทุกบัญชีขึ้นต้นด้วยเลข 1**

- สินทรัพย์หมุนเวียน บัญชีที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วขึ้นก่อน

ชื่อบัญชี

เลขที่บัญชี

เงินสด

101

ลูกหนี้

103

ตัวเงินรับ

104

เงินลงทุนระยะสั้น

105

ธนาคาร

102

วัสดุสำนักงาน

105

ค่าโฆษณาค้างรับ

106

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เงินเดือน	501
ค่าเช่า	502
ค่าโฆษณา	503
ค่าน้ำประปา	504
ค่าไฟฟ้า	505
ค่าโทรศัพท์	506
ค่าไปรษณีย์โทรเลข	507
ค่าซ่อมแซม	508
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	509
ค่ารับรอง	510
ค่าส่งเอกสาร	511
ดอกเบี้ยจ่าย	512

ตัวอย่างที่ 3 ในกิจการแห่งหนึ่งกำลังจะดำเนินกิจการใหม่และได้กำหนดให้มีบัญชีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ให้ท่านกำหนดเลขที่บัญชี

- เงินสด	- ที่ดิน
- ลูกหนี้	- กำไรขาดทุน
- เจ้าหนี้การค้า	- ตัวเงินจ่าย
- ค่าโทรศัพท์	- ตัวเงินรับ
- ค่าความนิยม	- รายได้ค่าโฆษณา
- ทุน	- เงินลงทุนระยะสั้น
- ธนาคาร	- ถอนใช้ส่วนตัว
- เงินกู้ยืม	- วัสดุสำนักงาน
- เงินเดือนและค่าแรง	- ค่าน้ำค่าไฟฟ้าง่าย
- ค่าโฆษณาข้างรับ	- อาคาร
- รถยนต์	- ดอกเบี้ยรับ
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	- ค่านายหน้า
- ดอกเบี้ยจ่าย	

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เจ้าหนี้การค้า	201
ตัวเงินจ่าย	202
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	203
เงินกู้ระยะสั้น	204

2.2 หนังสือไม่หมุนเวียน ให้เรียงตามบัญชีที่จะต้องชำระคืนก่อน หรือเรียงตามบัญชีที่เกิดขึ้น เช่น

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เงินกู้ระยะยาว	205
เงินกู้จำนอง	206

3. หมวดส่วนของเจ้าของ เลขที่บัญชีตัวแรกจะต้องขึ้นต้นด้วยเลข 3 เสมอ ตำแหน่งถัดไปให้เรียงตามลักษณะความสำคัญของบัญชีในหมวดนี้ ดังนี้

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
ทุน / หุ้นสามัญ	301
ถอนใช้ส่วนตัว	302
กำไรขาดทุน	303

4. หมวดรายได้ เลขที่บัญชีตัวแรกจะต้องขึ้นต้นด้วยเลข 4 เสมอ ตำแหน่งถัดไปเรียงตามลักษณะความสำคัญ คือ นำรายได้หลักจากการดำเนินงานของกิจการขึ้นก่อนเสมอ ดังนี้

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
รายได้ค่าบริการ/ ขายสินค้า	401
รายได้ค่าเช่า	402
ดอกเบี้ยรับ	403

5. หมวดค่าใช้จ่าย เลขที่บัญชีตัวแรกจะต้องขึ้นต้นด้วยเลข 5 เสมอ ตำแหน่งถัดไปเรียงตามลักษณะความสำคัญหรือการเกิดขึ้นเป็นประจำในกิจการไว้เป็นอันดับแรก เช่น

1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน ให้เรียงตามบัญชีที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วที่สุดไว้
ตำแหน่งแรก เช่น

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เงินสด	101
ธนาคาร	102
ลูกหนี้การค้า	103
ตัวเงินรับ	104
สินค้าคงเหลือ	105
เงินลงทุนระยะสั้น	106
วัสดุสำนักงาน	107

1.2 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ให้เรียงตามชื่อส่วนที่เหลือเรียงตามตัวที่พบในการบันทึก
บัญชีโดยเลขที่บัญชีจะต้องเรียงเงินลงทุนระยะยาวก่อน เช่น

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี
เงินลงทุนในหุ้นกู้	108
เครื่องจักร	109
ที่ดิน	110
อาคาร	111
อุปกรณ์สำนักงาน	112
เครื่องตกแต่ง	113
รถยนต์	114
ค่าความนิยม	115
ค่าลิขสิทธิ์	116
ค่าสัมปทาน	117

2. หมวดหนี้สิน เลขที่บัญชีตัวแรกจะต้องขึ้นต้นด้วยเลข 2 เสมอ ตำแหน่งถัดไปให้เรียงตาม
ประเภทของหนี้สิน ดังนี้

2.1 หนี้สินหมุนเวียน ให้เรียงตามบัญชีที่ต้องชำระก่อนโดยส่วนใหญ่จะนำเจ้าหนี้
การค้ามาไว้เป็นอันดับแรก เช่น

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน เดบิต	จำนวนเงิน เครดิต
2559 ม.ค.	1 เงินสด	XX	80,000 -	
	เครื่องตกแต่ง	XX	20,000 -	
	รถยนต์	XX	500,000 -	
	ทุน – นางสาวนิรา	XX		600,000 -
	นางสาวนิรานำสินทรัพย์มาลงทุน			
	2 ค่าเช่าร้าน	XX	5,000 -	
	เงินสด	XX		5,000 -
	จ่ายค่าเช่าร้านเป็นเงินสด			

การกำหนดเลขที่บัญชี

การกำหนดเลขที่บัญชีหรือรหัสบัญชี เป็นการนำตัวเลขหรือตัวอักษรมาใช้แทนชื่อบัญชีเพื่อทำให้การบัญชีเป็นที่เข้าใจของบุคคลโดยทั่วไป ในการกำหนดเลขที่บัญชีจะยึดตัวอักษรหรือ ตัวเลขที่ทำหน้าที่แทนหมวดบัญชานั้น ๆ เป็นหลักแรกหรือตัวแรกของเลขที่บัญชี โดยแบ่งออกได้ ดังนี้

- หมวดที่ 1 สินทรัพย์ เลขที่บัญชีตัวแรก คือ เลข 1 หรืออักษร A
- หมวดที่ 2 หนี้สิน เลขที่บัญชีตัวแรก คือ เลข 2 หรืออักษร L
- หมวดที่ 3 ส่วนของเจ้าของ เลขที่บัญชีตัวแรก คือ เลข 3 หรืออักษร O
- หมวดที่ 4 รายได้ เลขที่บัญชีตัวแรก คือ เลข 4 หรืออักษร R
- หมวดที่ 5 ค่าใช้จ่าย เลขที่บัญชีตัวแรก คือ เลข 5 หรืออักษร E

ในการกำหนดเลขที่บัญชีหรือรหัสบัญชีจะมีตำแหน่งก็ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจการหรือจำนวนบัญชีในกิจการนั้นๆ แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 2 ตำแหน่ง โดยตำแหน่งแรกจะต้องเป็นเลขหรือตัวอักษรประจำหมวด เราสามารถกำหนดได้ดังนี้

1. หมวดสินทรัพย์ เลขที่บัญชีตัวแรกจะต้องขึ้นต้นด้วยเลข 1 เสมอ ตำแหน่งถัดไปให้เรียงตามประเภทของสินทรัพย์ ดังนี้

3. ดูหลักการบันทึกบัญชี

- สินทรัพย์เพิ่มขึ้น บันทึกด้าน เดบิต
- สินทรัพย์ลดลง บันทึกด้าน เครดิต

4. บันทึกบัญชีลงสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน เดบิต	จำนวนเงิน เครดิต
2559 ม.ค.	1			
	อุปกรณ์สำนักงาน	XX	20,000	
	เงินสด	XX		20,000
	ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินสด			-

ตัวอย่างที่ 2 นางสาวนิรา ได้เริ่มดำเนินกิจการเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2559 โดยนำเงินสด 80,000 บาท เครื่องตกแต่ง 20,000 บาท และรถยนต์ 500,000 บาท มาลงทุน
- วันที่ 2 มกราคม 2559 นางสาวนิราจ่ายค่าเช่าร้าน 5,000 บาท

การวิเคราะห์ 1 ม.ค. 2559

- เงินสด เพิ่มขึ้น เป็น สินทรัพย์ บันทึกด้าน เดบิต
- เครื่องตกแต่ง เพิ่มขึ้น เป็น สินทรัพย์ บันทึกด้าน เดบิต
- รถยนต์ เพิ่มขึ้น เป็น สินทรัพย์ บันทึกด้าน เดบิต
- ทุน เพิ่มขึ้น เป็น ส่วนของเจ้าของ บันทึกด้าน เครดิต

2 ม.ค. 2559

- ค่าเช่าร้าน เพิ่มขึ้น เป็น ค่าใช้จ่าย บันทึกด้าน เดบิต
- เงินสด ลดลง เป็น สินทรัพย์ บันทึกด้าน เครดิต

- 28 จ่ายค่าไฟฟ้า 1,500 บาทและจ่ายค่าน้ำ 500 บาท
- 29 จ่ายเงินค่ารับรอง 3,000 บาท
- 30 จ่ายเงินเดือนพนักงาน 20,000 บาท ด้วยเช็ค จ่ายค่าโทรศัพท์ 1,000 บาท และจ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 500 บาท เป็นเงินสด

ให้ทำ บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป

ข้อ 4. ต่อไปนี้เป็นชื่อบัญชีของร้านพลอย ซึ่งได้กำหนดบัญชีไว้ดังนี้

เงินสด	เงินฝากธนาคาร
ตัวเงินรับ	ตัวเงินจ่าย
วัสดุสิ้นเปลือง	เครื่องตกแต่ง
รถยนต์	อาคาร
ที่ดิน	เงินลงทุนระยะยาว
ลิขสิทธิ์	ค่าความนิยม
เจ้าหนี้	รายได้ค้างรับ
ค่าน้ำค้างจ่าย	เงินเดือน
ค่าสวัสดิการ	ค่าโฆษณาค้างจ่าย
ลูกหนี้	ค่ารับรอง
ถอนใช้ส่วนตัว	ค่าซ่อมแซม
อุปกรณ์สำนักงาน	รายได้ค่าบริการ
ดอกเบี้ยรับ	ดอกเบี้ยจ่าย
ทุน - น้องพลอย	เงินลงทุนระยะสั้น

ให้ทำ กำหนดเลขที่บัญชีพร้อมทั้งจัดทำผังบัญชีให้ถูกต้อง

- 23 ได้รับเงินค่าบริการซ่อมรถ 10,000 บาท
- 25 มีลูกค้ารายหนึ่งรับรถยนต์ที่ซ่อมเสร็จแล้วไปใช้แต่ลูกค้ายังไม่ได้ชำระค่าซ่อม 8,000 บาท
- 27 จ่ายค่าไฟฟ้า 2,000 บาท
- 29 จ่ายเงินเดือนพนักงาน 2 คน ๆ ละ 3,000 บาท
- 31 จ่ายค่าน้ำประปา 500 บาท

ให้ทำ บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป

ข้อ3. ต่อไปนี้เป็นยอดคงเหลือยกมาของบริษัท ราชพฤกษ์ จำกัด ณ วันที่ 1 มกราคม 2559

เงินสด	60,000 บาท	เงินฝากธนาคาร	50,000 บาท
วัสดุสำนักงาน	8,000 บาท	ลูกหนี้	10,000 บาท
อุปกรณ์สำนักงาน	100,000 บาท	รถยนต์	400,000 บาท
เจ้าหนี้การค้า	20,000 บาท	เงินกู้ระยะยาว	100,000 บาท

รายการค้าระหว่างเดือนมกราคม มีดังนี้

2559

- มกราคม 3 จ่ายค่าเช่าร้าน 5,000 บาท
- 4 ซื้อวัสดุสำนักงาน 2,000 บาท
- 5 รับรายได้ค่าบริการ 20,000 บาท
- 6 จ่ายชำระหนี้ 10,000 บาท
- 9 ซื้อเครื่องตกแต่ง 20,000 บาท เป็นเงินสด
- 11 ส่งบิลเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ 20,000 บาท
- 13 รับชำระหนี้จากลูกหนี้ต้นงวดทั้งหมดด้วยเช็คลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559
- 15 จ่ายค่าซ่อมแซมอุปกรณ์สำนักงาน 3,000 บาท
- 17 ได้รับเงินค่าบริการจากลูกหนี้ที่ส่งบิลไปเรียกเก็บในวันที่ 11 มกราคม 2559
- 20 จ่ายชำระหนี้เจ้าหนี้การค้าต้นงวดที่เหลือทั้งหมด
- 22 ซื้อวัสดุสำนักงาน 500 บาท
- 23 จ่ายค่าโฆษณา 2,500 บาท
- 25 นำเงินสดไปฝากธนาคาร 10,000 บาท
- 26 จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ระยะยาว 1,000 บาท

สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน เดบิต	จำนวนเงิน เครดิต
2559				
ม.ค.	1			
	เงินสด	101	200,000 -	
	ลูกหนี้	102	20,000 -	
	อาคาร	104	600,000 -	
	อุปกรณ์สำนักงาน	105	40,000 -	
	เจ้าหนี้การค้า	201		50,000 -
	ทุน (สินทรัพย์ - หนี้สิน)	301		810,000 -
	บันทึกยอดยกมา			
	2			
	ค่าน้ำค่าไฟฟ้า	502	4,000 -	
	เงินสด	101		4,000 -
	จ่ายค่าน้ำค่าไฟฟ้าเป็นเงินสด			

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด: วิธีการบันทึกการซื้อขายสินค้าในสมุดบัญชี

คำชี้แจง

ให้ผู้เรียนบันทึกธุรกรรมการซื้อขายสินค้าลงในสมุดบัญชี โดยระบุเดบิตและเครดิตอย่างถูกต้อง

ตัวอย่างธุรกรรม

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖

ซื้อสินค้า A จำนวน ๑๐ ชิ้น ราคา ๕๐๐ บาทต่อชิ้น (ยอดรวม ๕,๐๐๐ บาท) จ่ายเงินสด

วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๖

ขายสินค้า A จำนวน ๕ ชิ้น ราคา ๘๐๐ บาทต่อชิ้น (ยอดรวม ๔,๐๐๐ บาท) รับเงินสด

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖

ซื้อสินค้า B จำนวน ๒๐ ชิ้น ราคา ๓๐๐ บาทต่อชิ้น (ยอดรวม ๖,๐๐๐ บาท) จ่ายเงินสด

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๖

ขายสินค้า B จำนวน ๑๐ ชิ้น ราคา ๖๐๐ บาทต่อชิ้น (ยอดรวม ๖,๐๐๐ บาท) รับเงินสด

๑. บันทึกการซื้อขายสินค้า A

วันที่:

รายการ:

จำนวน:

ราคา:

ยอดรวม:

บัญชีเดบิต:

บัญชีเครดิต:

๒. บันทึกการขายสินค้า A

วันที่:

รายการ:

จำนวน:

ราคา:

ยอดรวม:

บัญชีเดบิต:

บัญชีเครดิต:

๓. บันทึกการซื้อขายสินค้า B

วันที่:

รายการ:

จำนวน:

ราคา:

ยอดรวม:

บัญชีเดบิต:

บัญชีเครดิต:

๔.บันทึกการขายสินค้า B

วันที่:

รายการ:

จำนวน:

ราคา:

ยอดรวม:

บัญชีเดบิต:

บัญชีเครดิต:

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑

คำตอบตัวอย่างสำหรับการบันทึก:

๑. การซื้อสินค้า A

วันที่: ๑ มกราคม ๒๕๖๖

รายการ: สินค้า A

จำนวน: ๑๐ ชิ้น

ราคา: ๕๐๐ บาท

ยอดรวม: ๕,๐๐๐ บาท

บัญชีเดบิต:

ซื้อสินค้า ๕,๐๐๐ บาท

บัญชีเครดิต:

เงินสด ๕,๐๐๐ บาท

๒. การขายสินค้า A

วันที่: ๕ มกราคม ๒๕๖๖

รายการ: สินค้า A

จำนวน: ๕ ชิ้น

ราคา: ๘๐๐ บาท

ยอดรวม: ๔,๐๐๐ บาท

บัญชีเดบิต:

เงินสด ๔,๐๐๐ บาท

บัญชีเครดิต:

รายได้จากการขาย ๔,๐๐๐ บาท

๓. การซื้อสินค้า B

วันที่: ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖

รายการ: สินค้า B

จำนวน: ๒๐ ชิ้น

ราคา: ๓๐๐ บาท

ยอดรวม: ๖,๐๐๐ บาท

บัญชีเดบิต:

ซื้อสินค้า ๖,๐๐๐ บาท

บัญชีเครดิต:

เงินสด ๖,๐๐๐ บาท

๔. การขายสินค้า B

วันที่: ๑๕ มกราคม ๒๕๖๖

รายการ: สินค้า B

จำนวน: ๑๐ ชิ้น

ราคา: ๖๐๐ บาท

ยอดรวม: ๖,๐๐๐ บาท

บัญชีเดบิต:

เงินสด ๖,๐๐๐ บาท

บัญชีเครดิต:

รายได้จากการขาย ๖,๐๐๐ บาท

แบบประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินรายการแต่ละข้อแล้วเขียน เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามความเป็นจริง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้.- ๕ = ดีมาก, ๔ = ดี, ๓ = พอใช้, ๒ = ควรปรับปรุง, ๑ = ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ				
๑. การมีมนุษยสัมพันธ์	☐ แสดงกริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น	๕	๔	๓	๒	๑
	☐ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๒. ความมีวินัย	☐ ตรงต่อเวลาในการทำงาน					
	☐ ประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม					
๓. ความรับผิดชอบ	☐ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด					
	☐ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ					
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต	☐ ไม่นำผลงานผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง					
	☐ พูดในสิ่งที่เป็นความจริง					
๕. ความสนใจใฝ่รู้	☐ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
	☐ แสวงหาประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ					
๖. ความเชื่อมั่นในตนเอง	☐ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
	☐ กล้าทักท้วงในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง					
รวมคะแนนที่ได้.....คะแนน						

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. กระบวนการคิดที่ใช้ คือ.....

๒. สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ.....

ผู้ประเมิน.....

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

๒๘-๓๐ คะแนน = ดีมาก

๒๕-๒๗ คะแนน = ดี

๒๐-๒๔ คะแนน = พอใช้

๑๕-๑๙ คะแนน = ควรปรับปรุง

๐-๑๔ คะแนน = ใช้ไม่ได้

หมายเหตุ.- อ้างอิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ... ๒
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการซื้อขาย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๕-๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายและวิธีการ จัดการกับสินค้าคงคลัง	ทฤษฎี ๔ ชม. ปฏิบัติ ๑๖ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน การคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายและวิธีการจัดการกับสินค้าคงคลัง		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

๒.๑ มาตรฐานอาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

สมรรถนะย่อย

๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน

๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน

๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้าขายสินค้า

๑) เกณฑ์การปฏิบัติงาน

๑.๑ ตรวจสอบการออกใบวางบิลให้ถูกต้อง ๑.๒ ตรวจสอบวันครบกำหนดรับชำระจากลูกหนี้ให้ถูกต้อง

๑.๓ ตรวจสอบการจัดชุดเอกสาร การออกใบเสร็จรับเงิน และการนำฝากธนาคารให้ถูกต้อง

๑.๔ ระบุแนวทางควบคุมภายในเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินให้ถูกต้อง

๒) วิธีประเมิน.

๒.๑ การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย แบบถูกผิด และแบบเติมคำ

๔) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

๔.๑) ใบรายงานผลการศึกษาที่แสดงคุณวุฒิตามคุณสมบัติและข้อกำหนดของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๔.๒) หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีและข้อกำหนดด้านอายุงานของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๒.๒ บุคลากรกลุ่มอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้ความสามารถคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายได้อย่างถูกต้อง

๒. แสดงความรู้ความสามารถจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. แสดงความรู้ความสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของต้นทุนสินค้าต่อการตั้งราคาขาย

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. บอกความสามารถคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายได้อย่างถูกต้องได้

๒. บอกความสามารถจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

๓. บอกความสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของต้นทุนสินค้าต่อการตั้งราคาขายได้

๕. สารการเรียนรู้

๑. บอกความสามารถคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายได้อย่างถูกต้อง

๒. บอกความสามารถจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. บอกความสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของต้นทุนสินค้าต่อการตั้งราคาขาย

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูกล่าวถึงสินค้า ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่กิจการค้ามีไว้เพื่อจำหน่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการหากำไร ดังนั้นเจ้าของกิจการจึงมีรายได้จากการขายสินค้าเป็นหลัก และคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย ผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้า ได้แก่ เครื่องเขียน หนังสือ เครื่องสำอาง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง เป็นต้น

๒. ผู้เรียนจดบันทึกคะแนนจากการทำแบบประเมินผลก่อนเรียนไว้ในสมุดปฏิบัติการบัญชีของตนเอง

ขั้นสอน

๓. ครูอธิบายของความหมายของสินค้า หมายถึง กลุ่มของสิ่งที่มีตัวตน จับต้องได้ หรือสัมผัสได้ เคลื่อนย้ายได้ สามารถนำเอาไปเป็นกรรมสิทธิ์ได้ โดยผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้าประกอบ

๔. ครูและผู้เรียนบอกประเภทของสินค้า ซึ่งแบ่งออก ๒ ประเภทคือ

๑) สินค้าที่มีลักษณะไม่ถาวร ได้แก่ สินค้าอุปโภค บริโภค เช่น น้ำมันพืช ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน เครื่องสำอาง เป็นต้น

๒) สินค้าที่มีลักษณะถาวร ได้แก่ ใช้แล้วไม่หมดไป แต่จะเสื่อมสภาพลงเรื่อย ๆ เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งประมาณ ๑ ปี ก็จะต้องอายุการใช้งานไป เช่น รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์

๒. สื่อ Power Point

๓. กิจกรรมการเรียนการสอน

๔. ใบความรู้

๕. กิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

๘.๑ หลักฐานความรู้

๑. บันทึกการสอน

๒. ใบแสดงผลการปฏิบัติงาน

๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน

๑. แผนจัดการเรียนรู้

๒. การตรวจประเมินผลงาน

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

๑. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๒. ตรวจใบงาน

๓. ตรวจแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

๔. ประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

๕. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

- ๖ สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๗ การสังเกตและประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เครื่องมือวัดผล

๑. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. แบบประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยครู)
๓. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยผู้เรียน)
๔. แบบประเมินกิจกรรมใบงาน
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยครูและผู้เรียนร่วมกันประเมิน

เกณฑ์การประเมินผล

๑. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๒. เกณฑ์ผ่านการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐ % ขึ้นไป)
๓. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐% ขึ้นไป)
๔. กิจกรรมใบงาน เกณฑ์ผ่าน คือ ๕๐%
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้มีเกณฑ์ผ่าน ๕๐%
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ผ่าน ๕๐%
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนขึ้นอยู่กับ

ประเมินตามสภาพจริง

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๑ ข้อสรุปหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๒ ปัญหาที่พบ

๑๐.๓ แนวทางแก้ปัญหา

	ใบความรู้ ที่ ๒	หน่วยที่ ... ๒
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการค้าขาย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๕-๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายและวิธีการ จัดการกับสินค้าคงคลัง	ทฤษฎี ๔ ชม. ปฏิบัติ ๑๖ ชม.
ชื่อเรื่อง/งานการคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายและวิธีการจัดการกับสินค้าคงคลัง		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือด้วยความมีระเบียบ สะเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓
หน่วยสมรรถนะ ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน
๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน
๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้าขายสินค้า

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้ความสามารถคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายได้อย่างถูกต้อง
๒. แสดงความรู้ความสามารถจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. แสดงความรู้ความสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของต้นทุนสินค้าต่อการตั้งราคาขาย

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. บอกความสามารถคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายได้อย่างถูกต้องได้
๒. บอกความสามารถจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพได้
๓. บอกความสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของต้นทุนสินค้าต่อการตั้งราคาขายได้

๕. เนื้อหาสาระ

การคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขาย

การคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขาย (Cost of Goods Sold - COGS) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบัญชีและการบริหารธุรกิจ โดยมีขั้นตอนและองค์ประกอบดังนี้:

องค์ประกอบของต้นทุนสินค้าที่ขาย

1. ต้นทุนซื้อ (Purchase Cost):
 - ราคาซื้อสินค้าจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย
 - รวมถึงค่าขนส่งและค่าบริการที่เกี่ยวข้องในการนำเข้ามาสินค้า
2. ค่าขนส่ง (Freight Costs):
 - ค่าขนส่งสินค้าที่ต้องจ่ายเพื่อให้สินค้าถึงมือธุรกิจ
3. ค่าประกัน (Insurance Costs):
 - ค่าประกันภัยที่จ่ายเพื่อปกป้องสินค้านระหว่างการขนส่ง
4. ค่าบริหารจัดการ (Administrative Costs):
 - ค่าใช้จ่ายในการจัดการและดูแลสินค้าในคลัง เช่น ค่าจ้างแรงงาน

วิธีการคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขาย

๑. ใช้สูตร COGS:

$$\text{COGS} = \text{ต้นทุนเริ่มต้นของสินค้าคงคลัง} + \text{ต้นทุนสินค้าที่ซื้อ} - \text{ต้นทุนสินค้าคงคลังสุดท้าย}$$

2. ตัวอย่างการคำนวณ:

- ต้นทุนเริ่มต้นของสินค้าคงคลัง: 10,000 บาท
- ต้นทุนสินค้าที่ซื้อในระยะเวลาหนึ่ง: 50,000 บาท
- ต้นทุนสินค้าคงคลังสุดท้าย: 15,000 บาท

$$\text{COGS} = 10,000 + 50,000 - 15,000 = 45,000 \text{ บาท}$$

วิธีการจัดการกับสินค้าคงคลัง

การจัดการสินค้าคงคลัง (Inventory Management) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการรักษาสมดุลระหว่างการมีสินค้าพร้อมขายและการลดต้นทุนที่เกิดจากสินค้าคงคลัง

วิธีการจัดการสินค้าคงคลัง

1. FIFO (First In, First Out):

- สินค้าที่เข้ามาในคลังก่อนจะถูกขายออกไปก่อน
- ใช้เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้น เพื่อให้ต้นทุนที่ต่ำกว่าถูกบันทึกในการขาย

2. LIFO (Last In, First Out):

- สินค้าที่เข้ามาในคลังล่าสุดจะถูกขายออกไปก่อน
- มักจะใช้ในช่วงที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้น เพื่อให้ต้นทุนที่สูงกว่าบันทึกในการขาย

3. วิธีการเฉลี่ย (Weighted Average Cost):

- คำนวณต้นทุนเฉลี่ยของสินค้าที่มีอยู่ในคลัง
- ใช้สูตร:

$$\text{ต้นทุนเฉลี่ย} = \frac{\text{ต้นทุนรวมของสินค้าคงคลัง}}{\text{จำนวนสินค้าที่มีในคลัง}}$$

4. การวิเคราะห์สินค้าคงคลัง:

- การประเมินสินค้าคงคลัง: ตรวจสอบสินค้าคงคลังเพื่อให้มั่นใจว่าสินค้ามีคุณภาพดีและไม่หมดอายุ
- การควบคุมสินค้าคงคลัง: ใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบ ERP หรือซอฟต์แวร์จัดการสินค้าคงคลัง เพื่อช่วยในการติดตามและจัดการ

5. การตั้งระดับสินค้าคงคลัง (Reorder Level):

- กำหนดระดับสินค้าคงคลังต่ำสุดที่ต้องมีในคลัง เพื่อให้สามารถสั่งซื้อสินค้าใหม่ได้ทันเวลา

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด: การคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขายและการจัดการกับสินค้าคงคลัง

คำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขาย

๑. คำถาม: คำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขาย (COGS)

- ต้นทุนเริ่มต้นของสินค้าคงคลัง: ๑๒,๐๐๐ บาท
- ต้นทุนสินค้าที่ซื้อในระยะเวลาหนึ่ง: ๓๐,๐๐๐ บาท
- ต้นทุนสินค้าคงคลังสุดท้าย: ๑๐,๐๐๐ บาท

๒. คำถาม: คำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายและสินค้าคงคลังหลังจากการขาย

- บริษัท A ใช้วิธี FIFO ในการจัดการสินค้าคงคลัง
- สินค้า X เข้ามาในคลังดังนี้:
 - วันที่ ๑ มกราคม: ๑๐๐ ชิ้น ราคา ๒๐๐ บาท/ชิ้น
 - วันที่ ๑๐ มกราคม: ๑๕๐ ชิ้น ราคา ๒๒๐ บาท/ชิ้น
- วันที่ ๑๕ มกราคม: ขายสินค้า X จำนวน ๑๒๐ ชิ้น

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

๑. คำนวณ COGS

COGS=ต้นทุนเริ่มต้นของสินค้าคงคลัง+ต้นทุนสินค้าที่ซื้อ-ต้นทุนสินค้าคงคลังสุดท้าย

$$\text{COGS} = 12,000 + 30,000 - 10,000 = 32,000 \text{ บาท}$$

๒. คำนวณ COGS โดยใช้วิธี FIFO

- ขายสินค้า X จำนวน 120 ชิ้น

- จากการซื้อ 100 ชิ้น ราคา 200 บาท/ชิ้น = $100 \times 200 = 20,000$ บาท

- จากการซื้อ 20 ชิ้น (จาก 150 ชิ้น) ราคา 220 บาท/ชิ้น = $20 \times 220 = 4,400$ บาท

ต้นทุนสินค้าที่ขาย (COGS)

$$\text{COGS} = 20,000 + 4,400 = 24,400 \text{ บาท}$$

๓. คำนวณสินค้าคงคลังหลังการขาย

- สินค้าคงคลังหลังการขาย 120 ชิ้น:

- สินค้าคงคลังที่เหลือจากการซื้อ 150 ชิ้น: $150 - 20 = 130$ ชิ้น

- สินค้าคงคลังที่เหลือ:

- ชิ้นจากการซื้อ 200 บาท

- 130 ชิ้นจากการซื้อ 220 บาท

มูลค่าสินค้าคงคลัง

$$\text{สินค้าคงคลัง} = 130 \text{ ชิ้น} \times 220 \text{ บาท/ชิ้น} = 28,600 \text{ บาท}$$

แบบประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินรายการแต่ละข้อแล้วเขียน เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามความเป็นจริง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้.- ๕ = ดีมาก, ๔ = ดี, ๓ = พอใช้, ๒ = ควรปรับปรุง, ๑ = ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ				
๑. การมีมนุษยสัมพันธ์	☐ แสดงกริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น	๕	๔	๓	๒	๑
	☐ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๒. ความมีวินัย	☐ ตรงต่อเวลาในการทำงาน					
	☐ ประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม					
๓. ความรับผิดชอบ	☐ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด					
	☐ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ					
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต	☐ ไม่นำผลงานผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง					
	☐ พูดในสิ่งที่เป็นความจริง					
๕. ความสนใจใฝ่รู้	☐ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
	☐ แสวงหาประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ					
๖. ความเชื่อมั่นในตนเอง	☐ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
	☐ กล้าทักท้วงในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง					
รวมคะแนนที่ได้.....คะแนน						

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. กระบวนการคิดที่ใช้ คือ.....

๒. สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ.....

ผู้ประเมิน.....

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

๒๘-๓๐ คะแนน = ดีมาก

๒๕-๒๗ คะแนน = ดี

๒๐-๒๔ คะแนน = พอใช้

๑๕-๑๙ คะแนน = ควรปรับปรุง

๐-๑๔ คะแนน = ใช้ไม่ได้

หมายเหตุ.- อ้างอิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ... ๓
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการซื้อขาย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๙-๑๑
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะ การเงิน (งบดุล) และงบกระแสเงินสด	ทฤษฎี ๓ ชม. ปฏิบัติ ๑๒ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน การจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบ กระแสเงินสด		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกผลการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

๒.๑ มาตรฐานอาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

สมรรถนะย่อย

๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน

๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน

๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้า

๑) เกณฑ์การปฏิบัติงาน

๑.๑ ตรวจสอบการออกใบวางบิลให้ถูกต้อง ๑.๒ ตรวจสอบวันครบกำหนดรับชำระจากลูกหนี้ให้ถูกต้อง

๑.๓ ตรวจสอบการจัดชุดเอกสาร การออกใบเสร็จรับเงิน และการนำฝากธนาคารให้ถูกต้อง

๑.๔ ระบุแนวทางควบคุมภายในเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินให้ถูกต้อง

๒) วิธีประเมิน.

๒.๑ การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย แบบถูกผิด และแบบเติมคำ

๔) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

๔.๑) ใบรายงานผลการศึกษาที่แสดงคุณวุฒิตามคุณสมบัติและข้อกำหนดของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๔.๒) หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีและข้อกำหนดด้านอายุงานของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๒.๒ บุคลากรกลุ่มอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้การจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบกระแสเงินสด

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนได้อย่างถูกต้อง

๒. วิเคราะห์และตีความข้อมูลจากงบดุลได้

๓. สามารถระบุและอธิบายกระแสเงินสดจากกิจกรรมต่าง ๆ

๕. สารการเรียนรู้

๑. สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนได้อย่างถูกต้อง
๒. วิเคราะห์และตีความข้อมูลจากงบดุล
๓. สามารถระบุและอธิบายกระแสเงินสดจากกิจกรรมต่าง ๆ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูกล่าวถึงสินค้า ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่กิจการค้ามีไว้เพื่อจำหน่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการหากำไร ดังนั้นเจ้าของกิจการจึงมีรายได้จากการขายสินค้าเป็นหลัก และคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย ผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้า ได้แก่ เครื่องเขียน หนังสือ เครื่องสำอาง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง เป็นต้น
๒. ผู้เรียนจดบันทึกคะแนนจากการทำแบบประเมินผลก่อนเรียนไว้ในสมุดปฏิบัติการบัญชีของตนเอง

ขั้นสอน

๓. ครูอธิบายของความหมายของสินค้า หมายถึง กลุ่มของสิ่งที่มีตัวตน จับต้องได้ หรือสัมผัสได้ เคลื่อนย้ายได้ สามารถนำไปเป็นกรรมสิทธิ์ได้ โดยผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้าประกอบ
๔. ครูและผู้เรียนบอกประเภทของสินค้า ซึ่งแบ่งออก ๒ ประเภทคือ
 - ๑) สินค้าที่มีลักษณะไม่ถาวร ได้แก่ สินค้าอุปโภค บริโภค เช่น น้ำมันพืช ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน เครื่องสำอาง เป็นต้น
 - ๒) สินค้าที่มีลักษณะถาวร ได้แก่ ใช้แล้วไม่หมดไป แต่จะเสื่อมสภาพลงเรื่อย ๆ เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งประมาณ ๑ ปี ก็จะต้องอายุการใช้งานไป เช่น รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
๒. สื่อ Power Point
๓. กิจกรรมการเรียนการสอน
๔. ใบความรู้
๕. กิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ หลักฐานความรู้
 ๑. บันทึกการสอน
 ๒. ใบแสดงผลการปฏิบัติงาน
- ๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน
 ๑. แผนจัดการเรียนรู้
 ๒. การตรวจประเมินผลงาน

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

๑. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๔. ประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๕. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๖. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๗ การสังเกตและประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เครื่องมือวัดผล

๑. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. แบบประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยครู)
๓. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยผู้เรียน)
๔. แบบประเมินกิจกรรมใบงาน
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยครูและผู้เรียนร่วมกันประเมิน

เกณฑ์การประเมินผล

๑. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๒. เกณฑ์ผ่านการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐ % ขึ้นไป)
๓. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐% ขึ้นไป)
๔. กิจกรรมใบงาน เกณฑ์ผ่าน คือ ๕๐%
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้มีเกณฑ์ผ่าน ๕๐%
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ผ่าน ๕๐%
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนขึ้นอยู่กับการ

ประเมินตามสภาพจริง

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๑ ข้อสรุปหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๒ ปัญหาที่พบ

๑๐.๓ แนวทางแก้ปัญหา

	ใบความรู้ ที่ ๓	หน่วยที่ ... ๓
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการซื้อขาย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๙-๑๑
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะ การเงิน (งบดุล) และงบกระแสเงินสด	ทฤษฎี ๓ ชม. ปฏิบัติ ๑๒ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน การจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบ กระแสเงินสด		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

หน่วยสมรรถนะ ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน

๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน

๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้า

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้การจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบกระแสเงินสด

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนได้อย่างถูกต้อง

๒. วิเคราะห์และตีความข้อมูลจากงบดุลได้

๓. สามารถระบุและอธิบายกระแสเงินสดจากกิจกรรมต่าง ๆ

๕. เนื้อหาสาระ

งบกำไรขาดทุนคืออะไร

งบกำไรขาดทุน เป็นงบที่แสดงให้เห็นถึงผลประกอบการและผลการดำเนินงานของบริษัท ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง งบกำไรขาดทุนจะแสดงให้เห็นถึง รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิของบริษัท ยกตัวอย่างเช่น หากบริษัท A มีรายได้ ๒๕๐ บาท มีค่าใช้จ่าย ๑๕๐ บาท มีกำไรสุทธิ ๑๐๐ บาท ในปี ๒๕๖๒ หมายความว่า ช่วงวันที่ ๐๑/๐๑/๖๒ – ๓๑/๑๒/๖๒ บริษัท A มีรายได้ ๒๕๐ บาท มีค่าใช้จ่าย ๑๕๐ บาท และมีกำไร ๑๐๐ บาท (รายได้ ๒๕๐ บาท – ค่าใช้จ่าย ๑๕๐ บาท)

โครงสร้างงบกำไรขาดทุน

งบกำไรขาดทุนสามารถแบ่งประเภทการแสดงได้ใน ๒ รูปแบบคือ

๑. งบกำไรขาดทุนแบบขั้นเดียว
๒. งบกำไรขาดทุนแบบหลายขั้น

รูปแบบของงบกำไรขาดทุนแบบขั้นเดียว

บัญชี	จำนวนเงิน
<u>รายได้</u>	
รายได้จากการขาย	xx
รายได้จากการให้บริการ	xx
รายได้อื่น	xx
รวมรายได้	<u>xx</u> A
<u>ค่าใช้จ่าย</u>	
ต้นทุนขาย	xx
ต้นทุนบริการ	xx
ค่าใช้จ่ายในการขาย	xx
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	xx
รวมค่าใช้จ่าย	<u>xx</u> B
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและภาษีเงินได้ (EBIT)	<u>xx</u> A-B
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	(xx)
กำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBT)	<u>xx</u>
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(xx)
กำไรสุทธิ	<u>xx</u>

รูปแบบงบกำไรขาดทุนแบบขั้นเดียวนั้นจะเน้นความเรียบง่าย โดยจะรวมยอดรายได้เอาไว้ด้วยกันในส่วนของรายได้ เช่น รายได้จากการขาย รายได้จากการให้บริการ รายได้อื่น และจะรวมค่าใช้จ่ายเอาไว้ด้วยกันในส่วน of ค่าใช้จ่าย เช่น ต้นทุนขาย ต้นทุนบริการ ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร เมื่อนำ รายได้ – ค่าใช้จ่าย ก็จะได้ กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ และเมื่อนำมาหักกับ ค่าใช้จ่ายทางการเงิน และค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ก็จะได้กำไรสุทธิของกิจการ

รูปแบบของงบกำไรขาดทุนแบบหลายชั้น

บัญชี	จำนวนนับ
รายได้จากการขายและให้บริการ	xx
หัก : ต้นทุนขายและบริการ	(xx)
กำไรขั้นต้น	<u>xx</u>
รายได้อื่น	Xx
กำไรขาดทุนก่อนค่าใช้จ่าย	<u>Xx</u> A
ค่าใช้จ่ายในการขาย	xx
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	xx
ค่าใช้จ่ายอื่น	xx
รวมค่าใช้จ่าย	<u>Xx</u> B
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและภาษีเงินได้ (EBIT)	<u>Xx</u> A-B
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	(xx)
กำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBT)	<u>xx</u>
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(xx)
กำไรสุทธิ	<u>xx</u>

รูปแบบงบกำไรขาดทุนแบบหลายชั้น จะเน้นให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของบริษัท โดยจะนำรายได้จากการขายและให้บริการ หักออกจากต้นทุนขายและบริการก่อน เพื่อให้เห็นกำไรขั้นต้น หลังจากนั้นจึงค่อยแสดงรายได้อื่น และค่าใช้จ่าย (ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร) ก็จะได้กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ และเมื่อนำมาหักกับ ค่าใช้จ่ายทางการเงิน และค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ก็จะได้กำไรสุทธิของกิจการ

งบกำไรขาดทุนที่เห็นๆกันส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงงบกำไรขาดทุนแบบขั้นเดียว

ตัวอย่างในการอ่านและแปลความหมายงบกำไรขาดทุน

สำหรับตัวอย่างในเรื่องการอ่านงบกำไรขาดทุนในบทความนี้จะเป็นการอ่านและแปลความหมายเบื้องต้นเท่านั้น ยังไม่ได้ลงลึกถึงเรื่องการวิเคราะห์งบการเงิน

ตัวอย่าง

		พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท
รายได้			
รายได้จากการขายและการให้บริการ		33,362,462,790	27,917,110,855
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน - สุทธิ		-	7,667,055
รายได้อื่น - สุทธิ		27,730,077	34,203,329
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในการร่วมค้า		38,576,703	11,453,316
รวมรายได้		33,428,769,570	27,970,434,555
ค่าใช้จ่าย			
ต้นทุนขายและการให้บริการ		(28,946,224,663)	(24,286,648,217)
ค่าใช้จ่ายในการขาย		(2,381,084,301)	(2,092,229,667)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		(543,772,337)	(447,492,051)
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน - สุทธิ		(704,362)	-
รวมค่าใช้จ่าย		(31,871,785,663)	(26,826,369,935)
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		1,556,983,907	1,144,064,620
ต้นทุนทางการเงิน	23	(52,450,757)	(45,847,323)
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		1,504,533,150	1,098,217,297
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	25	(288,734,104)	(205,158,336)
กำไรสำหรับปี		1,215,799,046	893,058,961

ท่านสามารถดาวน์โหลดงบกำไรขาดทุนฉบับเต็มได้ที่นี้

รายได้

- บริษัทมีรายได้จากการขายและบริการ ของทั้งปี ๒๕๖๒ ที่ ๓๓,๓๖๒ ล้านบาท
- บริษัทมีรายได้อื่น ของทั้งปี ๒๕๖๒ ที่ ๒๘ ล้านบาท

รายได้อื่นหมายถึงรายได้ที่ไม่ใช่รายได้หลักในการประกอบธุรกิจของบริษัท ยกตัวอย่างเช่น รายได้จากดอกเบี้ย
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน กำไรจากการขายสินทรัพย์ถาวร เป็นต้น

- บริษัทมีส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในกิจการร่วมค้าของทั้งปี ๒๕๖๒ จำนวน ๓๘ ล้านบาท ซึ่งกำไรดังกล่าวนี้เกิดจากกิจการร่วมค้าที่บริษัทไปร่วมลงทุนมานั้นมีผลกำไร และบริษัทจะบันทึกผลกำไรดังกล่าวเข้ามาตามสัดส่วนที่บริษัทมีในกิจการร่วมค้านั้น

ค่าใช้จ่าย

๑. บริษัทมีต้นทุนขายและการให้บริการ ของทั้งปี ๒๕๖๒ เป็นจำนวน ๒๘,๙๔๖ ล้านบาท ซึ่งต้นทุนดังกล่าวเป็นต้นทุนหลักของกิจการ เช่น ต้นทุนค่าสินค้าและค่านำเข้าสินค้าที่ขายออกไป เป็นต้น
๒. บริษัทมีค่าใช้จ่ายในการขาย ของทั้งปี ๒๕๖๒ เป็นจำนวน ๒,๓๘๑ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการขายเป็นค่าใช้จ่ายที่สัมพันธ์โดยตรงกับยอดขาย คือการมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะสามารถทำให้ยอดขายของบริษัทนั้นเพิ่มสูงขึ้นได้ เช่น ค่าโฆษณา เงินเดือนของพนักงานฝ่ายขาย เป็นต้น
๓. บริษัทมีค่าใช้จ่ายในการบริหาร ของทั้งปี ๒๕๖๒ จำนวน ๕๔๔ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจของบริษัท ในส่วนที่ไม่ใช่ต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายในการขาย เช่น เงินเดือนพนักงานในส่วน Back office, ค่าวัสดุต่างๆที่ใช้ในสำนักงาน เป็นต้น

งบดุล เป็นงบการเงินแสดงฐานะของกิจการ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (วันสิ้นงวดบัญชี) โดยจัดทำขึ้นทุก ๆ รอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น ๓ เดือน, ๖ เดือน, ๑ ปี งบดุลแสดงความสัมพันธ์ของทรัพย์สิน หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น สมการบัญชี (Accounting Equation) สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของผู้ถือหุ้น

โครงสร้างของงบดุลโดยทั่วไปจะแยกแสดงรายการต่าง ๆ ดังนี้

- **สินทรัพย์** จะแสดงรายการเรียงลำดับจากสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงสุดไปยังสภาพคล่องต่ำสุด
- **หนี้สิน** จะแสดงรายการเรียงลำดับจากหนี้สินที่ครบกำหนดชำระคืนก่อนไปยังหนี้สินระยะยาว
- **ส่วนของผู้ถือหุ้น** จะแสดงรายการเรียงลำดับจากทุนเรือนหุ้น ส่วนเกินมูลค่าหุ้น และ กำไรสะสม

ตัวอย่างงบดุลของบริษัทมหาชนโดยทั่วไป

บริษัท กขค จำกัด (มหาชน)
งบดุล (หรือแสดงฐานะการเงิน)
ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕XX

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

ลูกหนี้การค้า - สุทธิ

สินค้าคงเหลือ - สุทธิ

สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน

เงินลงทุนในบริษัทย่อย และบริษัทร่วม

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ

ค่าความนิยม

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น ๆ

รวมสินทรัพย์

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคารและสถาบันการเงิน

เจ้าหนี้การค้า

ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระในปี

เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

หนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ

หนี้สินไม่หมุนเวียน

เงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

เงินกู้ยืมระยะยาว - สุทธิ

หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ๆ

รวมหนี้สิน

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

กำไรสะสม

ส่วนของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

ตัวอย่างวิธีการสร้างงบดุล

๑.๑ นายหน้ท ลงทุนเปิดบริษัทใหม่โดยใช้ชื่อว่า บริษัท ซื่อตรง จำกัด เพื่อทำธุรกิจร้านกาแฟและเบเกอรี่ โดยนำเงินสด ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปเปิดบัญชีธนาคารเพื่อใช้เป็นเงินทุนเริ่มแรก รายการนี้มีผลกระทบกับงบดุลดังนี้

สินทรัพย์

เงินในบัญชีธนาคาร

๒,๐๐๐,๐๐๐

ส่วนของผู้ถือหุ้น

เงินทุน

๒,๐๐๐,๐๐๐

๑.๒ จากนั้นได้ซื้ออาคารพาณิชย์ราคา ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยวางเงินดาวน์ ๒๐% ที่เหลือผ่อนกับธนาคารเป็นเวลา ๑๐ ปี

สินทรัพย์

เงินในบัญชีธนาคาร	๑,๘๐๐,๐๐๐
อาคาร	๑,๐๐๐,๐๐๐

หนี้สิน

เงินกู้ธนาคาร	๘๐๐,๐๐๐
---------------	---------

ส่วนของผู้ถือหุ้น

เงินทุน	๒,๐๐๐,๐๐๐
---------	-----------

๑.๓ ซื้อเครื่องตัดกาแฟ เครื่องอบขนมปัง และอุปกรณ์ตกแต่งร้าน เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

สินทรัพย์

เงินในบัญชีธนาคาร	๑,๓๐๐,๐๐๐
อาคาร	๑,๐๐๐,๐๐๐
อุปกรณ์	๕๐๐,๐๐๐

หนี้สิน

เงินกู้ธนาคาร	๘๐๐,๐๐๐
---------------	---------

ส่วนของผู้ถือหุ้น

เงินทุน	๒,๐๐๐,๐๐๐
---------	-----------

๑.๔ ซื้อวัตถุดิบ เช่น เมล็ดกาแฟ นมสด แป้งขนมปัง น้ำตาล เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับเครดิต ๓๐ วัน

สินทรัพย์

เงินในบัญชีธนาคาร	๑,๓๐๐,๐๐๐
อาคาร	๑,๐๐๐,๐๐๐
อุปกรณ์	๕๐๐,๐๐๐
สินค้าคงเหลือ	๑๐๐,๐๐๐

หนี้สิน

เงินกู้ธนาคาร	๘๐๐,๐๐๐
เจ้าหนี้การค้า	๑๐๐,๐๐๐

ส่วนของผู้ถือหุ้น

เงินทุน	๒,๐๐๐,๐๐๐
---------	-----------

๑.๕ นำรายการทั้งหมดมาจัดเรียงใหม่จะได้ดังต่อไปนี้

บริษัท ชื่อตรง จำกัดงบดุลณ วันที่

สินทรัพย์สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินในบัญชีธนาคาร	๑,๓๐๐,๐๐๐
สินค้าคงเหลือ	๑๐๐,๐๐๐

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	๑,๕๐๐,๐๐๐
-------------------------	-----------

รวมสินทรัพย์ ๒,๙๐๐,๐๐๐

หนี้สินหนี้สินหมุนเวียน	
เจ้าหนี้การค้า	๑๐๐,๐๐๐
หนี้สินไม่หมุนเวียน	
เงินกู้ธนาคาร	๘๐๐,๐๐๐
ส่วนของผู้ถือหุ้น	
เงินทุน	๒,๐๐๐,๐๐๐
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	๒,๙๐๐,๐๐๐

งบกระแสเงินสด

เป็นงบการเงินที่แสดงการเปลี่ยนแปลงเงินสดของกิจการในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น รอบปีบัญชี โดยจะแสดงการได้มาและใช้ไปของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของ ๓ กิจกรรมหลักคือ กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และ กิจกรรมจัดหาเงิน ช่วยให้ผู้ใช้สามารถประเมินสภาพคล่องของกิจการ โดยเฉพาะความสามารถในการชำระหนี้

โครงสร้างของงบกระแสเงินสด

ในงบกระแสเงินสดมีการจัดโครงสร้างจำแนกประเภทของเงินสดรับและเงินสดจ่ายออกเป็น ๓ กิจกรรม ดังนี้

- **กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน** คือ กระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดรายได้ของกิจการ และกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่กิจกรรมลงทุนหรือกิจกรรมจัดหาเงิน [๑]
 - **กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน** คือ กระแสเงินสดที่เกิดจากการได้มาและการจำหน่ายสินทรัพย์ระยะยาวและเงินลงทุนอื่นซึ่งไม่รวมอยู่ในรายการเทียบเท่าเงินสด
 - **กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน** คือ กระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมที่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในขนาดและองค์ประกอบของส่วนของผู้ถือหุ้นและส่วนของการกู้ยืมของกิจการ
- ตัวอย่างงบกระแสเงินสดโดยทั่วไป

บริษัท กขค จำกัด (มหาชน)

งบกระแสเงินสด

ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕XX

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดสุทธิ

บวก เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นปี

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นปี

คำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขาย

๑. คำถาม: คำนวณต้นทุนของสินค้าที่ขาย (COGS)

- ต้นทุนเริ่มต้นของสินค้าคงคลัง: ๑๒,๐๐๐ บาท
- ต้นทุนสินค้าที่ซื้อในระยะเวลาหนึ่ง: ๓๐,๐๐๐ บาท
- ต้นทุนสินค้าคงคลังสุดท้าย: ๑๐,๐๐๐ บาท

๒. คำถาม: คำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายและสินค้าคงคลังหลังจากการขาย

- บริษัท A ใช้วิธี FIFO ในการจัดการสินค้าคงคลัง
- สินค้า X เข้ามาในคลังดังนี้:
 - วันที่ ๑ มกราคม: ๑๐๐ ชิ้น ราคา ๒๐๐ บาท/ชิ้น
 - วันที่ ๑๐ มกราคม: ๑๕๐ ชิ้น ราคา ๒๒๐ บาท/ชิ้น
- วันที่ ๑๕ มกราคม: ขายสินค้า X จำนวน ๑๒๐ ชิ้น

วิธีสร้างงบกระแสเงินสด

วิธีทางตรง

วิธีนี้จะคำนวณเงินสดรับ-จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโดยตรง กล่าวคือ ด้านเงินสดรับจะเป็นเงินสดรับจากการขายสินค้าหรือเงินสดรับอื่นที่เกิดจากการดำเนินงานปกติ ส่วนด้านเงินสดจ่ายจะเป็นเงินสดจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น เงินสดจ่ายซื้อสินค้า เงินสดจ่ายจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

วิธีทางอ้อม

วิธีนี้จะเริ่มจากกำไรหรือขาดทุนสุทธิ จากนั้นจึงปรับปรุงด้วยรายการที่ไม่ใช่เงินสด เช่น ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย เป็นต้น จากนั้นจะปรับด้วยรายการที่ไม่ใช่กิจกรรมดำเนินงานแต่ถูกรวมคำนวณกำไรสุทธิตามหลักการบัญชี จากนั้นจะปรับปรุงด้วยการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปกติ เช่น ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ เจ้าหนี้การค้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด: การจัดทำงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบกระแสเงินสด

๑. งบกำไรขาดทุนคืออะไร

.....

.....

.....

.....

๒. งบดุล คืออะไร

.....

.....

.....

.....

๓. โครงสร้างของงบดุลมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

๑. งบกำไรขาดทุนคืออะไร

งบกำไรขาดทุน เป็นงบที่แสดงให้เห็นถึงผลประกอบการและผลการดำเนินงานของบริษัท ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง งบกำไรขาดทุนจะแสดงให้เห็นถึง รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิของบริษัท ยกตัวอย่างเช่น หากบริษัท A มีรายได้ ๒๕๐ บาท มีค่าใช้จ่าย ๑๕๐ บาท มีกำไรสุทธิ ๑๐๐ บาท ในปี ๒๕๖๒ หมายความว่า ช่วงวันที่ ๐๑/๐๑/๖๒ – ๓๑/๑๒/๖๒ บริษัท A มีรายได้ ๒๕๐ บาท มีค่าใช้จ่าย ๑๕๐ บาท และมีกำไร ๑๐๐ บาท (รายได้ ๒๕๐ บาท – ค่าใช้จ่าย ๑๕๐ บาท)

๔. งบดุล คืออะไร

เป็นงบการเงินแสดงฐานะของกิจการ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (วันสิ้นงวดบัญชี) โดยจัดทำขึ้นทุก ๆ รอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น ๓ เดือน, ๖ เดือน, ๑ ปี งบดุลแสดงความสัมพันธ์ของทรัพย์สิน หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น สมการบัญชี (Accounting Equation) สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของผู้ถือหุ้น

๓. โครงสร้างของงบดุลมีอะไรบ้าง ยกตัวอย่าง

- **สินทรัพย์** จะแสดงรายการเรียงลำดับจากสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงที่สุดไปยังสภาพคล่องต่ำสุด
- **หนี้สิน** จะแสดงรายการเรียงลำดับจากหนี้สินที่ครบกำหนดชำระคืนก่อนไปยังหนี้สินระยะยาว
- **ส่วนของผู้ถือหุ้น** จะแสดงรายการเรียงลำดับจากทุนเรือนหุ้น ส่วนเกินมูลค่าหุ้น และ กำไรสะสม

ตัวอย่างงบดุลของบริษัทมหาชนโดยทั่วไป

บริษัท กขค จำกัด (มหาชน)
งบดุล (หรือแสดงฐานะการเงิน)
ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕XX

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

ลูกหนี้การค้า - สุทธิ

สินค้าคงเหลือ - สุทธิ

สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน

เงินลงทุนในบริษัทย่อย และบริษัทร่วม

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ

ค่าความนิยม

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น ๆ

รวมสินทรัพย์

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคารและสถาบันการเงิน

เจ้าหนี้การค้า

ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระในปี

เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

หนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ

หนี้สินไม่หมุนเวียน

เงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

เงินกู้ยืมระยะยาว - สุทธิ

หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ๆ

รวมหนี้สิน

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนเรือนหุ้น

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

กำไรสะสม

ส่วนของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

แบบประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินรายการแต่ละข้อแล้วเขียน เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามความเป็นจริง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้.- ๕ = ดีมาก, ๔ = ดี, ๓ = พอใช้, ๒ = ควรปรับปรุง, ๑ = ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ				
๑. การมีมนุษยสัมพันธ์	☐ แสดงกริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น	๕	๔	๓	๒	๑
	☐ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๒. ความมีวินัย	☐ ตรงต่อเวลาในการทำงาน					
	☐ ประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม					
๓. ความรับผิดชอบ	☐ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด					
	☐ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ					
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต	☐ ไม่นำผลงานผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง					
	☐ พูดในสิ่งที่เป็นความจริง					
๕. ความสนใจใฝ่รู้	☐ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
	☐ แสวงหาประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ					
๖. ความเชื่อมั่นในตนเอง	☐ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
	☐ กล้าทักท้วงในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง					
รวมคะแนนที่ได้.....คะแนน						

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. กระบวนการคิดที่ใช้ คือ.....

๒. สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ.....

ผู้ประเมิน.....

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

๒๘-๓๐ คะแนน	=	ดีมาก
๒๕-๒๗ คะแนน	=	ดี
๒๐-๒๔ คะแนน	=	พอใช้
๑๕-๑๙ คะแนน	=	ควรปรับปรุง
๐-๑๔ คะแนน	=	ใช้ไม่ได้

หมายเหตุ.- อ้างอิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ... ๔
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการค้าราย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๑๒-๑๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการ ดำเนินงานของธุรกิจ	ทฤษฎี ๓ ชม. ปฏิบัติ ๑๒ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

๒.๑ มาตรฐานอาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

สมรรถนะย่อย

- ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน
- ๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน
- ๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้าขายสินค้า

๑) เกณฑ์การปฏิบัติงาน

- ๑.๑ ตรวจสอบการออกใบวางบิลให้ถูกต้อง ๑.๒ ตรวจสอบวันครบกำหนดรับชำระจากลูกหนี้ให้ถูกต้อง
- ๑.๓ ตรวจสอบการจัดชุดเอกสาร การออกใบเสร็จรับเงิน และการนำฝากธนาคารให้ถูกต้อง
- ๑.๔ ระบุแนวทางควบคุมภายในเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินให้ถูกต้อง

๒) วิธีประเมิน.

- ๒.๑ การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย แบบถูกผิด และแบบเติมคำ

๔) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

๔.๑) ใบรายงานผลการศึกษาที่แสดงคุณวุฒิตามคุณสมบัติและข้อกำหนดของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๔.๒) หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีและข้อกำหนดด้านอายุงานของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๒.๒ บุคลากรกลุ่มอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ๑. อธิบายองค์ประกอบหลักของงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน และงบกระแสเงินสดได้อย่างถูกต้อง
- ๒. สามารถคำนวณและวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ เช่น อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนกำไรและอัตราส่วนประสิทธิภาพ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจได้
- ๓. สามารถวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูลทางการเงินในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อระบุการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใน

ผลการดำเนินงานได้

๕. สารการเรียนรู้

๑. อธิบายองค์ประกอบหลักของงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน และงบกระแสเงินสดได้อย่างถูกต้อง
๒. สามารถคำนวณและวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ เช่น อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนกำไร และอัตราส่วนประสิทธิภาพ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจ
๓. สามารถวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูลทางการเงินในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อระบุการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในผลการดำเนินงาน

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูกล่าวถึงสินค้า ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่กิจการค้ามีไว้เพื่อจำหน่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการหากำไร ดังนั้นเจ้าของกิจการจึงมีรายได้จากการขายสินค้าเป็นหลัก และคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย ผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้า ได้แก่ เครื่องเขียน หนังสือ เครื่องสำอาง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง เป็นต้น
๒. ผู้เรียนจดบันทึกคะแนนจากการทำแบบประเมินผลก่อนเรียนไว้ในสมุดปฏิบัติการบัญชีของตนเอง

ขั้นสอน

๓. ครูอธิบายของความหมายของสินค้า หมายถึง กลุ่มของสิ่งที่มีตัวตน จับต้องได้ หรือสัมผัสได้ เคลื่อนย้ายได้ สามารถนำเอาไปเป็นกรรมสิทธิ์ได้ โดยผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้าประกอบ
๔. ครูและผู้เรียนบอกประเภทของสินค้า ซึ่งแบ่งออก ๒ ประเภทคือ
 - ๑) สินค้าที่มีลักษณะไม่ถาวร ได้แก่ สินค้าอุปโภค บริโภค เช่น น้ำมันพืช ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน เครื่องสำอาง เป็นต้น
 - ๒) สินค้าที่มีลักษณะถาวร ได้แก่ ใช้แล้วไม่หมดไป แต่จะเสื่อมสภาพลงเรื่อย ๆ เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งประมาณ ๑ ปี ก็จะต้องอายุการใช้งานไป เช่น รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
๒. สื่อ Power Point
๓. กิจกรรมการเรียนการสอน
๔. ใบความรู้
๕. กิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ หลักฐานความรู้
 ๑. บันทึกการสอน
 ๒. ใบแสดงผลการปฏิบัติงาน
- ๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน
 ๑. แผนจัดการเรียนรู้
 ๒. การตรวจประเมินผลงาน

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

๑. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. ตรวจใบงาน

๓. ตรวจสอบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๔. ประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๕. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๖. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๗. การสังเกตและประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เครื่องมือวัดผล

๑. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. แบบประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยครู)
๓. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยผู้เรียน)
๔. แบบประเมินกิจกรรมใบงาน
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยครูและผู้เรียนร่วมกันประเมิน

เกณฑ์การประเมินผล

๑. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๒. เกณฑ์ผ่านการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐ % ขึ้นไป)
๓. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐% ขึ้นไป)
๔. กิจกรรมใบงาน เกณฑ์ผ่าน คือ ๕๐%
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้มีเกณฑ์ผ่าน ๕๐%
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ผ่าน ๕๐%
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนขึ้นอยู่กับ

ประเมินตามสภาพจริง

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๑ ข้อสรุปหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๒ ปัญหาที่พบ

๑๐.๓ แนวทางแก้ปัญหา

	ใบความรู้ ที่ ๔	หน่วยที่ ... ๔
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการค้าราย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๑๒-๑๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการ ดำเนินงานของธุรกิจ	ทฤษฎี ๓ ชม. ปฏิบัติ ๑๒ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือด้วยความมีระเบียบ สะเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓
หน่วยสมรรถนะ ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน
๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน
๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้ารายสินค้า

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

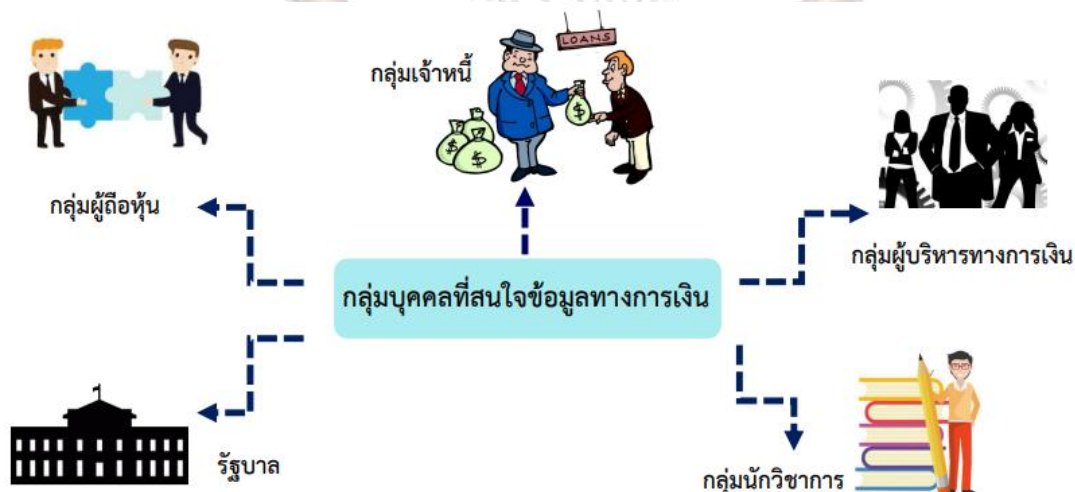
๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. อธิบายองค์ประกอบหลักของงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน และงบกระแสเงินสดได้อย่างถูกต้อง
๒. สามารถคำนวณและวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ เช่น อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนกำไรและอัตราส่วนประสิทธิภาพ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจได้
๓. สามารถวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูลทางการเงินในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อระบุการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในผลการดำเนินงานได้

๕. เนื้อหาสาระ

ความหมายของการวิเคราะห์ทางการเงิน

การวิเคราะห์ทางการเงิน เป็นการนำข้อมูลทางการเงินมาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ และข้อเท็จจริงของธุรกิจ เพื่อใช้ตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมีเหตุผล
วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ทางการเงิน

เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงิน: การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis)

ลักษณะ : ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์อัตราส่วนของธุรกิจและข้อมูลค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม (หรือคู่แข่ง) มาวาดกราฟ

วัตถุประสงค์การใช้งาน : ใช้ในการศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในอดีต ปัจจุบัน

และใช้คาดการณ์แนวโน้มธุรกิจในอนาคต

ขั้นตอนการวิเคราะห์:

๑. คัดเลือกข้อมูลอัตราส่วนที่ต้องการวิเคราะห์

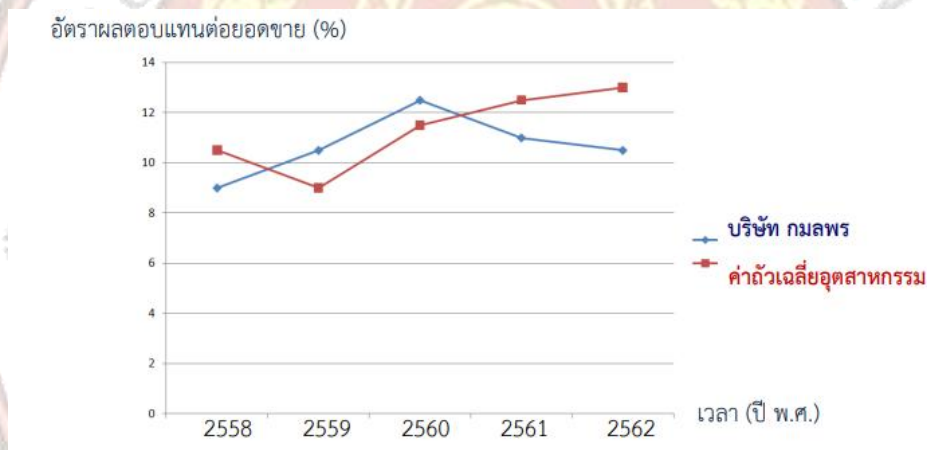
๒. เก็บข้อมูลย้อนหลังอย่างน้อย ๕ ปี

๓. นำข้อมูลมาวาดกราฟเพื่อเปรียบเทียบแนวโน้ม โดยแกน X เป็นเวลา และแกน Y เป็นอัตราส่วน

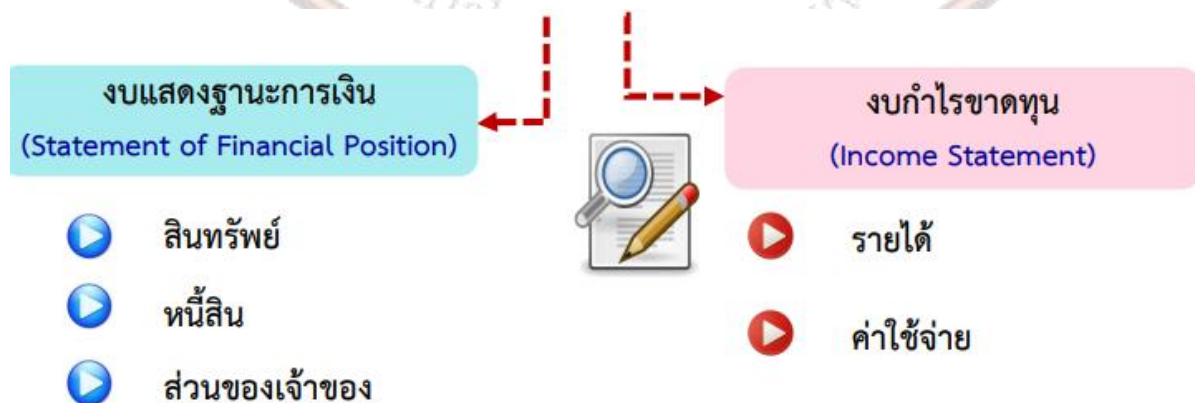
๔. นำอัตราส่วนของค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม หรือของคู่แข่งในช่วงเวลาเดียวกันมาเปรียบเทียบ

๕. วิเคราะห์กราฟ โดยวิเคราะห์ผลในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มอนาคต

กราฟแสดงอัตราผลตอบแทนต่อยอดขายของบริษัท กมลพร จำกัด กับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio Analysis) เป็นน รายการต่าง ๆ มาเทียบอัตราส่วน เพื่อหาความสัมพันธ์รายการต่าง ๆ ในงบการเงินว่าเหมาะสมหรือไม่

เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงิน: การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio Analysis) แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

- 1 อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)
- 2 อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ (Asset Management Ratios)
- 3 อัตราส่วนการบริหารหนี้สิน (Debt Ratios or Leverage Ratios)
- 4 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

1 อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)

1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)

$$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} = \dots\dots\dots \text{ เท่า}$$

ค่ามาก - ดี
สภาพคล่องสูง

1.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio / Acid Test Ratio)

$$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} = \dots\dots\dots \text{ เท่า}$$

ค่ามาก - ดี
สภาพคล่องสูง

๒. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ (Asset Management Ratios)

2.1 อัตราส่วนหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover Ratio)

$$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือ}} = \dots\dots\dots \text{ ครั้ง}$$

ค่ามาก - ดี
หมุนเร็ว

2.2 ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$\frac{\text{ลูกหนี้การค้า}}{\text{ยอดขาย}/360} = \dots\dots\dots \text{ วัน}$$

ค่าน้อย - ดี
เก็บหนี้เร็ว

2.3 อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$\frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}} = \dots\dots\dots \text{ครั้ง}$$

ค่ามาก - ดี
หมุนเร็ว

2.4 อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Assets Turnover Ratio)

$$\frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}} = \dots\dots\dots \text{ครั้ง}$$

ค่ามาก - ดี
หมุนเร็ว

๓. อัตราส่วนการบริหารหนี้สิน (Debt Ratios or Leverage Ratios)

3.1 อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)

$$\frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}} \times 100 = \dots\dots\dots \%$$

ค่าน้อย - ดี
ความเสี่ยงต่ำ

3.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)

$$\frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100 = \dots\dots\dots \%$$

ค่าน้อย - ดี
ความเสี่ยงต่ำ

3.3 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Time Interest Earned Ratio)

$$\frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}} = \dots\dots\dots \text{เท่า}$$

ค่ามาก - ดี
ชำระดอกเบี้ยได้

๔ อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

4.1 อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (Profit Margin on Sale)

$$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100 = \dots\dots\dots \%$$

ค่ามาก - ดี
ทำกำไรมาก

4.2 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100 = \dots\dots\dots \%$$

ค่ามาก - ดี
ทำกำไรมาก

4.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งหมดหรืออัตราผลตอบแทนการลงทุน (Return on Total Asset: ROA / Return on Investment: ROI)

$$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}} \times 100 = \dots\dots\dots \%$$

ค่ามาก - ดี
ทำกำไรมาก

ตัวอย่างการคำนวณ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

งบการเงินของ บริษัท สยามอุตสาหกรรม จำกัด

งบกำไรขาดทุน
(Income Statement)

งบแสดงฐานะการเงิน
(Statement of Financial Position)

เปรียบเทียบ 2 ปี
(ปี 2561 และ 2562)

บริษัท สยามอุตสาหกรรม จำกัด
งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบ
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2562

หน่วย: ล้านบาท

	ปี 2562	ปี 2561
ขาย	1,500	1,435
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย	1,220	1,175
กำไรขั้นต้น	280	260
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	90	85
ค่าเสื่อมราคา	50	40
กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี	140	135
<u>หัก</u> ดอกเบี้ย	36	30
กำไรก่อนหักภาษี	104	105
<u>หัก</u> ภาษี (40%)	42	42
กำไรสุทธิ	62	63
<u>หัก</u> เงินปันผล	29	27
กำไรสุทธิหลังหักเงินปันผล	33	36

บริษัท สยามอุตสาหกรรม จำกัด
งบแสดงฐานะการเงินเปรียบเทียบ
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2562

หน่วย: ล้านบาท

	ปี 2561	ปี 2562
สินทรัพย์		
เงินสด	20	40
ลูกหนี้	180	160
สินค้าคงเหลือ	270	200
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	470	400
ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และเครื่องจักร	680	600
<u>หัก</u> ค่าเสื่อมราคาสะสม	300	250
รวมสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	380	350
รวมสินทรัพย์ทั้งหมด	850	750

บริษัท สยามอุตสาหกรรม จำกัด (ต่อ)
 งบแสดงฐานะการเงินเปรียบเทียบ
 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2562

	หน่วย: ล้านบาท	
	ปี 2561	ปี 2562
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
เจ้าหนี้การค้า	30	15
ตั๋วเงินจ่าย	40	35
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	60	55
รวมหนี้สินหมุนเวียน	130	105
เงินกู้ยืมระยะยาว	297	255
รวมหนี้สินทั้งหมด	427	360
หุ้นสามัญ	130	130
กำไรสะสม	293	260
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	423	390
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	850	750

๑. อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)

1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) = $\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Current Ratio	$400/105 = 3.8$ เท่า	$470/130 = 3.6$ เท่า

1.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio / Acid Test Ratio) = $\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Quick Ratio	$(400-200)/105 = 1.9$ เท่า	$(470-270)/130 = 1.5$ เท่า

๒. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ (Asset Management Ratios)

$$2.1 \text{ อัตราส่วนหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover Ratio)} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือ}}$$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Inventory	$\frac{1,175}{200} = 5.9 \text{ ครั้ง}$	$\frac{1,220}{270} = 4.5 \text{ ครั้ง}$
	Turnover Ratio		

$$2.2 \text{ ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)} = \frac{\text{ลูกหนี้การค้า}}{\text{ยอดขาย}/360}$$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Average	$\frac{160}{1,435/360} = 40.1 \text{ วัน}$	$\frac{180}{1,500/360} = 43.2 \text{ วัน}$
	Collection Period		

$$2.3 \text{ อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}}$$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Fixed Assets	$\frac{1,435}{350} = 4.1 \text{ ครั้ง}$	$\frac{1,500}{380} = 3.9 \text{ ครั้ง}$
	Turnover Ratio		

$$2.4 \text{ อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Assets Turnover Ratio)} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}}$$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Total Assets	$\frac{1,435}{750} = 1.9 \text{ ครั้ง}$	$\frac{1,500}{850} = 1.8 \text{ ครั้ง}$
	Turnover Ratio		

๓. อัตราส่วนการบริหารหนี้สิน (Debt Ratios or Leverage Ratios)

$$3.1 \text{ อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}} \times 100$$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Debt Ratio	$\frac{360}{750} \times 100 = 48.0\%$	$\frac{427}{850} \times 100 = 50.2\%$

$$3.2 \text{ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Debt to	$\frac{360}{390} \times 100 = 92\%$	$\frac{427}{423} \times 100 = 101\%$
	Equity Ratio		

3.3 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Time Interest Earned Ratio) = $\frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Time Interest Earned Ratio	$\frac{135}{30} = 4.5$ เท่า	$\frac{140}{36} = 3.9$ เท่า

๔. อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

4.1 อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (Profit Margin on Sale) = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	Profit Margin on Sale	$\frac{63}{1,435} \times 100 = 4.4\%$	$\frac{62}{1,500} \times 100 = 4.1\%$

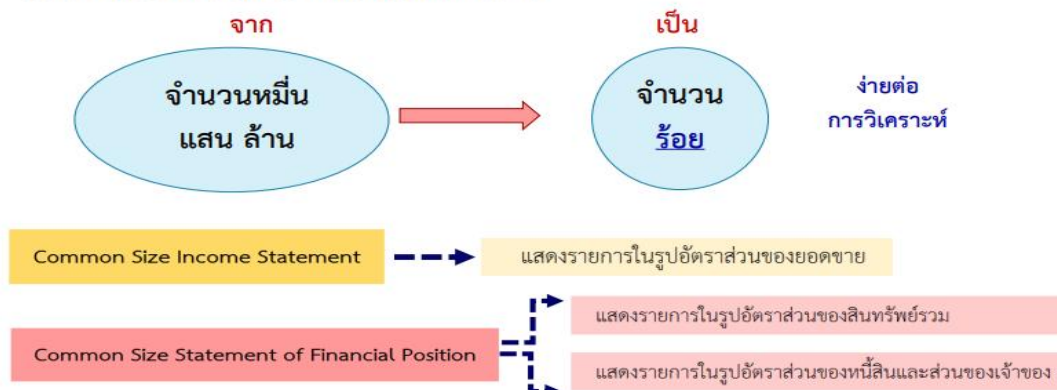
4.2 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	ROE	$\frac{63}{390} \times 100 = 16.2\%$	$\frac{62}{423} \times 100 = 14.7\%$

4.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งหมดหรืออัตราผลตอบแทนการลงทุน (Return on Total Asset: ROA / Return on Investment: ROI) = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}} \times 100$

คำนวณ	อัตราส่วน	ปี 2561	ปี 2562
	ROI	$\frac{63}{750} \times 100 = 8.4\%$	$\frac{62}{850} \times 100 = 7.3\%$

เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงิน: การวิเคราะห์โดยใช้ขนาดร่วม (common size analysis)
เป็นการปรับลดขนาดของตัวเลขในงบการเงิน

เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงิน: งบแสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน (Sources and Uses of Funds Statement)

เป็นงบที่แสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน ด้านเงินทุนที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง จัดทำ เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน โดย....

๑. ธุรกิจได้เงินจากแหล่งใด
๒. ธุรกิจนำเงินทุนที่จัดหามาใช้ทำอะไร
๓. การดำเนินงานของธุรกิจมีผลในการเพิ่ม/ลดสภาพคล่อง

แหล่งที่มาของเงินทุน (Sources of Funds)	แหล่งใช้ไปของเงินทุน (Uses of Funds)
กำไรสุทธิ	ขาดทุน การจ่ายเงินปันผล
การเพิ่มขึ้นของหนี้สิน ออกหุ้นกู้	การลดลงของหนี้สิน
การเพิ่มขึ้นของทุน ออกหุ้นสามัญ	การลดลงของทุน
การขายสินทรัพย์ถาวร	ซื้อสินทรัพย์

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด: การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

๑. จงอธิบายความหมายของการวิเคราะห์ทางการเงิน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางการเงินมีกี่ประเภทอะไรบ้าง จงอธิบาย

๓. กลุ่มบุคคลที่สนใจข้อมูลทางการเงินแบ่งออกได้กี่กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ทางการเงินเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๔. หากท่านต้องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ท่านจะเลือกใช้เครื่องมือใดในการวิเคราะห์ดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

.....

๕. บริษัท สยามชัย จ จำกัด มีสินทรัพย์หมุนเวียน ๑๐,๐๐๐ บาท หนี้สินระยะยาว ๓๖,๐๐๐ บาท หนี้สินทั้งหมด ๔๐,๐๐๐ บาท และมีส่วนของผู้ถือหุ้น ๖๐,๐๐๐ บาท ให้คำนวณหาอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน

.....

.....

.....

.....

.....

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด: การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

๓. จงอธิบายความหมายของการวิเคราะห์ทางการเงิน

.....

.....

.....

.....

.....

๔. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางการเงินมีกี่ประเภทอะไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

๔. หากท่านต้องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ท่านจะเลือกใช้เครื่องมือใดในการวิเคราะห์ดังกล่าว

๕. บริษัท สยามชัย จากัด มีสินทรัพย์หมุนเวียน ๑๐,๐๐๐ บาท หนี้สินระยะยาว ๓๖,๐๐๐ บาท หนี้สินทั้งหมด ๔๐,๐๐๐ บาท และมีส่วนของผู้ถือหุ้น ๖๐,๐๐๐ บาท
ให้คำนวณหาอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน

แบบประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินรายการแต่ละข้อแล้วเขียน เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามความเป็นจริง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้.- ๕ = ดีมาก, ๔ = ดี, ๓ = พอใช้, ๒ = ควรปรับปรุง, ๑ = ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ				
๑. การมีมนุษยสัมพันธ์	☐ แสดงกริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น	๕	๔	๓	๒	๑
	☐ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๒. ความมีวินัย	☐ ตรงต่อเวลาในการทำงาน					
	☐ ประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม					
๓. ความรับผิดชอบ	☐ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด					
	☐ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ					
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต	☐ ไม่นำผลงานผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง					
	☐ พูดในสิ่งที่เป็นความจริง					
๕. ความสนใจใฝ่รู้	☐ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
	☐ แสวงหาประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ					
๖. ความเชื่อมั่นในตนเอง	☐ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
	☐ กล้าทักท้วงในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง					
รวมคะแนนที่ได้.....คะแนน						

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. กระบวนการคิดที่ใช้ คือ.....

๒. สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ.....

ผู้ประเมิน.....

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

๒๘-๓๐ คะแนน	=	ดีมาก
๒๕-๒๗ คะแนน	=	ดี
๒๐-๒๔ คะแนน	=	พอใช้
๑๕-๑๙ คะแนน	=	ควรปรับปรุง
๐-๑๔ คะแนน	=	ใช้ไม่ได้

หมายเหตุ.- อ้างอิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ... ๕
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการค้าขาย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๑๕-๑๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ	ทฤษฎี ๔ ชม. ปฏิบัติ ๑๖ ชม.
ชื่อเรื่อง/งานการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

๒.๑ มาตรฐานอาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

สมรรถนะย่อย

๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน

๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน

๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้าขายสินค้า

๑) เกณฑ์การปฏิบัติงาน

๑.๑ ตรวจสอบการออกใบวางบิลให้ถูกต้อง ๑.๒ ตรวจสอบวันครบกำหนดรับชำระจากลูกหนี้ให้ถูกต้อง

๑.๓ ตรวจสอบการจัดชุดเอกสาร การออกใบเสร็จรับเงิน และการนำฝากธนาคารให้ถูกต้อง

๑.๔ ระบุแนวทางควบคุมภายในเกี่ยวกับลูกหนี้และการรับเงินให้ถูกต้อง

๒) วิธีประเมิน.

๒.๑ การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย แบบถูกผิด และแบบเติมคำ

๔) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

๔.๑) ใบรายงานผลการศึกษาที่แสดงคุณวุฒิตามคุณสมบัติและข้อกำหนดของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๔.๒) หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีและข้อกำหนดด้านอายุงานของแต่ละชั้นที่เข้ารับการทดสอบ

๒.๒ บุคลากรกลุ่มอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. อธิบายใช้ข้อมูลทางการเงินในการสนับสนุนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เช่น การลงทุนหรือการลดค่าใช้จ่ายได้

๒. สามารถสร้างและติดตาม KPI ที่สำคัญเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจอย่างต่อเนื่องได้

๓. สามารถใช้ข้อมูลทางการเงินในการประเมินความเสี่ยงและวางแผนการบริหารความเสี่ยงในธุรกิจได้

๕. การเรียนรู้

๑. อธิบายใช้ข้อมูลทางการเงินในการสนับสนุนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เช่น การลงทุนหรือการลดค่าใช้จ่าย

๒. สามารถสร้างและติดตาม KPI ที่สำคัญเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

๓. สามารถใช้ข้อมูลทางการเงินในการประเมินความเสี่ยงและวางแผนการบริหารความเสี่ยงในธุรกิจ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูกล่าวถึงสินค้า ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่กิจการค้ามีไว้เพื่อจำหน่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการหากำไร ดังนั้นเจ้าของกิจการจึงมีรายได้จากการขายสินค้าเป็นหลัก และคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย ผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้า ได้แก่ เครื่องเขียน หนังสือ เครื่องสำอาง คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง เป็นต้น

๒. ผู้เรียนจดบันทึกคะแนนจากการทำแบบประเมินผลก่อนเรียนไว้ในสมุดปฏิบัติการบัญชีของตนเอง

ขั้นสอน

๓. ครูอธิบายของความหมายของสินค้า หมายถึง กลุ่มของสิ่งที่มีตัวตน จับต้องได้ หรือสัมผัสได้ เคลื่อนย้ายได้ สามารถนำไปเป็นกรรมสิทธิ์ได้ โดยผู้เรียนยกตัวอย่างสินค้าประกอบ

๔. ครูและผู้เรียนบอกประเภทของสินค้า ซึ่งแบ่งออก ๒ ประเภทคือ

๑) สินค้าที่มีลักษณะไม่ถาวร ได้แก่ สินค้าอุปโภค บริโภค เช่น น้ำมันพืช ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน เครื่องสำอาง เป็นต้น

๒) สินค้าที่มีลักษณะถาวร ได้แก่ ใช้แล้วไม่หมดไป แต่จะเสื่อมสภาพลงเรื่อย ๆ เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งประมาณ ๑ ปี ก็จะต้องอายุการใช้งานไป เช่น รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอ็มพันธ์

๒. สื่อ Power Point

๓. กิจกรรมการเรียนการสอน

๔. ใบความรู้

๕. กิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

๘.๑ หลักฐานความรู้

๑. บันทึกการสอน

๒. ใบแสดงผลการปฏิบัติงาน

๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน

๑. แผนจัดการเรียนรู้

๒. การตรวจประเมินผลงาน

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผล

๑. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๒. ตรวจใบงาน

๓. ตรวจแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

๔. ประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

๕. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

- ๖ สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๗ การสังเกตและประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เครื่องมือวัดผล

๑. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๒. แบบประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยครู)
๓. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (โดยผู้เรียน)
๔. แบบประเมินกิจกรรมใบงาน
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยครูและผู้เรียนร่วมกันประเมิน

เกณฑ์การประเมินผล

๑. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๒. เกณฑ์ผ่านการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐ % ขึ้นไป)
๓. เกณฑ์ผ่านการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คือ ปานกลาง (๕๐% ขึ้นไป)
๔. กิจกรรมใบงาน เกณฑ์ผ่าน คือ ๕๐%
๕. แบบประเมินผลการเรียนรู้มีเกณฑ์ผ่าน ๕๐%
๖. แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ผ่าน ๕๐%
๗. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนนขึ้นอยู่กับ

ประเมินตามสภาพจริง

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๑ ข้อสรุปหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๒ ปัญหาที่พบ

๑๐.๓ แนวทางแก้ปัญหา

	ใบความรู้ ที่ ๕	หน่วยที่ ... ๕
	รหัสวิชา ๒๐๒๐๑-๒๐๐๒ ชื่อวิชา การบัญชีธุรกิจการค้าราย สินค้า ๒	สอนครั้งที่ ๑๕-๑๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการ ดำเนินงานของธุรกิจ	ทฤษฎี ๔ ชม. ปฏิบัติ ๑๖ ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

บันทึกการเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าสำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในสมุดรายวันเฉพาะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบฐานะการเงิน จัดทำรายงานรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้คงเหลือด้วยความมีระเบียบ สะเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย และตรงต่อเวลา

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ ๓
หน่วยสมรรถนะ ๐๑๐๑๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีลูกหนี้และการรับเงิน
๐๑๐๒๑ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมและบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และการจ่ายเงิน
๐๑๐๔๑ ปฏิบัติงานด้านบัญชีการค้ารายสินค้า

๓. สมรรถนะประจำหน่วย

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. อธิบายใช้ข้อมูลทางการเงินในการสนับสนุนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เช่น การลงทุนหรือการลดค่าใช้จ่ายได้
๒. สามารถสร้างและติดตาม KPI ที่สำคัญเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจอย่างต่อเนื่องได้
๓. สามารถใช้ข้อมูลทางการเงินในการประเมินความเสี่ยงและวางแผนการบริหารความเสี่ยงในธุรกิจได้

๕. เนื้อหาสาระ

ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับทุกองค์กรธุรกิจ เป็นโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสียหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบ ที่จะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ที่กำหนดไว้ งานบัญชีเป็นงานที่มีความสำคัญมากของทุกองค์กร มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลบัญชีและ การเงิน ซึ่งต้องมีความถูกต้องสำหรับผู้ประกอบการนำไปใช้ในการตัดสินใจ และมีความน่าเชื่อถือ สำหรับบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามงานบัญชีก็มีความเสี่ยงต่อการเกิดข้อผิดพลาดซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร

ความเสี่ยงที่พบในงานบัญชี ประกอบด้วย

๑. ความเสี่ยงจากลักษณะธุรกิจ (Inherent Risk หรือ IR) หรือความเสี่ยงสืบเนื่อง
เป็นความเสี่ยงที่มีอยู่โดยธรรมชาติในธุรกิจหรือกิจกรรมแต่ละอย่าง เกิดขึ้นจากลักษณะของธุรกิจ ความเสี่ยงนี้จะเกิดขึ้นทุกครั้งเมื่อมีการตัดสินใจทำธุรกิจหรือดำเนินกิจกรรมนั้น
โดยความเสี่ยงสืบเนื่อง แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทดังนี้
- ๑.๑ ความเสี่ยงสืบเนื่องในระดับงบการเงิน
เป็นการพิจารณาความเสี่ยงจากงบการเงินโดยรวม ว่างบการเงินมีโอกาสแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง ที่เป็นสาระสำคัญได้อย่างไร โดยปัจจัยที่ใช้ประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องในระดับของงบการเงิน ได้แก่

- ลักษณะธุรกิจของกิจการ

เช่น กิจการที่มีรายการกิจการที่เกี่ยวข้องกันมีความเสี่ยงจากการกำหนดราคาขายสินค้าระหว่างกันใน ราคาต่ำกว่าราคาตลาด หรือกิจการที่มีรายการค้าการนำเข้าหรือส่งออก มีความเสี่ยงในเรื่องอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือกิจการที่จำหน่ายสินค้าประเภทแพชั่นตามสมัยนิยม มีความเสี่ยงเรื่องสินค้าล้าสมัย เป็นต้น

- ความซื่อสัตย์และประสบการณ์ของผู้บริหาร

ความซื่อสัตย์ ประสบการณ์ของผู้บริหาร รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระหว่างงวดบัญชี มีผลต่อการ จัดทำงบการเงิน

- แรงกดดันที่ผิดปกติต่อผู้บริหาร

การที่ผู้บริหารได้รับค่าตอบแทนที่มีเงื่อนไขขึ้นอยู่กับกำไรสุทธิหรือรายได้ มีโอกาสที่กิจการจะบันทึก รายการกำไรสุทธิหรือรายได้สูงกว่าความเป็นจริง เช่น กิจการอาจรับรู้รายได้โดยที่ยังไม่ควรรับรู้ ตามหลักการบัญชี ที่รับรองทั่วไป หรือการเลื่อนการรับรู้ค่าใช้จ่ายโดยการตั้งบันทึกบัญชีค่าใช้จ่าย รอคัดบัญชี เป็นต้น

- ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่กิจการดำเนินอยู่

ได้แก่ เศรษฐกิจ สถานการณ์การแข่งขันในตลาด ลูกค้า เทคโนโลยี การเกิดโรคระบาด เช่น การแพร่ระบาดของ ไวรัสโควิด-๑๙ วิธีการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับอุตสาหกรรมนั้นๆ เป็นต้น

- ๑.๒ ความเสี่ยงสืบเนื่องในระดับของยอดคงเหลือในบัญชีและประเภทของรายการ

เป็นการพิจารณาในรายละเอียดของรายการมากกว่าในระดับของงบการเงิน ได้แก่

- การประเมินความซับซ้อนของรายการและเหตุการณ์ ว่าต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือการประมาณการ ใน การกำหนดยอดคงเหลือของบัญชี เช่น การประเมินมูลค่าสินทรัพย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตาม เทคโนโลยี

- การพิจารณาความเป็นไปได้ที่สินทรัพย์จะสูญหายหรือถูกยักยอก

- รายการที่มีความผิดปกติและซับซ้อน รวมทั้งรายการที่ไม่ผ่านการประมวลผลตามปกติ

- ๒. ความเสี่ยงจากการควบคุม (Control Risk หรือ CR)

เป็นความเสี่ยงที่ระบบบัญชีของกิจการไม่สามารถป้องกันหรือตรวจพบและแก้ไข การแสดงข้อมูล ที่ขัดต่อ ข้อเท็จจริงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันเวลา หรือเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากระบบการควบคุม ภายในที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการปฏิบัติตาม จนทำให้มีข้อผิดพลาดรวมอยู่ในงบการเงิน ตัวอย่างเช่น

- กิจการไม่มีการอนุมัติรายการก่อนการจ่ายเงิน ทำให้มีการจ่ายเงินซ้ำซ้อน หรือมีรายจ่ายที่ไม่ใช่รายจ่าย ของกิจการ

- กิจการไม่มีนโยบายหรือแนวทางในการปฏิบัติงานทำให้ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่งานที่เหมาะสม

- มีการจัดทำบัญชีเงินฝากธนาคารโดยพนักงานบัญชี แต่ไม่ได้รับการตรวจทานจาก หัวหน้าแผนก บัญชี

- ผู้จัดการแผนกบัญชีมีความไว้วางใจพนักงานบัญชีคนหนึ่งมากเกินไป จึงมอบหมายให้จัดทำรายงาน ทางการเงินทั้งหมดโดยไม่ได้ตรวจสอบ

แนวทางในการจัดการความเสี่ยง

ในการจัดการความเสี่ยง ในที่นี้ขอนำแนวคิดของ COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread Way Commission) ซึ่งเป็นคณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพทางด้านบัญชี และตรวจสอบภายใน ๕ สถาบัน มาใช้ดังนี้

๑. การวางระบบควบคุมภายใน

การควบคุมภายในเป็นเครื่องมือในการจัดการที่เป็นกลไกพื้นฐานของกระบวนการกำกับดูแลการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

๑. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน (Effective and Efficiency of Operation หรือ O) เป็นวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กร

๒. ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of Financial Reporting หรือ F) เพื่อให้ ผู้ใช้รายงานทางการเงินขององค์กรที่เป็นบุคคลทั้งภายในและภายนอกได้ข้อมูลที่ถูกต้องไปใช้ในการตัดสินใจ

๓. การปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อกำหนด กฎระเบียบ และข้อบังคับ (Compliance with Laws and Regulations หรือ C) เพื่อป้องกันมิให้องค์กรเกิดความเสียหายจากการละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติผิดกฎหมาย ข้อกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรเอง

ประเภทของการควบคุมภายใน

การควบคุมภายในแบ่งออกเป็น ๕ ประเภทดังนี้

๑. การควบคุมแบบป้องกัน (Preventive Control)

เป็นการควบคุมเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงจากความผิดพลาด ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น เช่น การแบ่งแยกหน้าที่การงาน การควบคุมการเข้าถึงทรัพย์สิน เป็นต้น

๒. การควบคุมแบบค้นพบ (Detective Control)

เป็นการควบคุมเพื่อค้นพบความเสียหาย หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น การสอบทานงาน การสอบยืนยันยอด การตรวจนับพัสดุ เป็นต้น

๓. การควบคุมแบบแก้ไข (Corrective Control)

เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้อง หรือเพื่อหาวิธีแก้ไขเพื่อ ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีกในอนาคต

๔. การควบคุมแบบส่งเสริม (Directive Control)

เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การให้รางวัลแก่ผู้มีผลงานดี เป็นต้น

๕. การควบคุมแบบชดเชย (Compensating Control)

เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อชดเชยหรือทดแทนระบบสำรองที่ทำอยู่เดิม เช่น การเปลี่ยนจากการ ใช้โปรแกรมบัญชีระบบออฟไลน์เป็นระบบออนไลน์ เป็นต้น

KPI ย่อมาจาก key performance indicator หมายถึง ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพซึ่งใช้ในการวัดผล วัดคุณภาพ หรือเป็นตัวชี้วัดคุณภาพงานในแต่ละประเภท ตัวชี้วัดนี้จะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของธุรกิจ หรือความต้องการของผู้วัดผล โดยสามารถวัดผ่านการประมวลผลออกมาเป็นตัวเลขที่ชัดเจน ผ่าน ๓ หลักการที่เป็นหัวใจหลัก ดังนี้

- K = Key หมายถึง เป้าหมายหลัก ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จ

- P = Performance หมายถึง ประสิทธิภาพ หรือ ประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถในการทำงานขององค์กรนั้นๆ
- I = Indicator หมายถึง ตัวชี้วัดหรือดัชนีชี้วัด วัดผลงานและความสำเร็จของงาน

ประเภท และการทำงานของ KPI

การทำงานของ KPI แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ประเภทที่วัดผลชัดเจน และ ประเภทที่ใช้วัดผลทางอ้อม โดยทั้ง ๒ ประเภท เป็นตัวชี้วัดที่มีแนวทางการทำงานแตกต่างกัน ดังนี้

๑. KPI ประเภทวัดผลชัดเจน เป็นแนวทางการวัดผลทางตรง ผ่านสถิติที่มีตัวเลขแสดงค่าตามหลักสถิติ สามารถตรวจสอบที่มาของตัวเลขได้ เช่น จำนวนการขาด-ลา ของพนักงาน หรือจำนวนการผลิตสินค้า
๒. KPI ประเภทที่ใช้วัดผลทางอ้อม เป็นแนวทางการวัดผลผ่านภาพรวม ซึ่งไม่มีตัวเลขชัดเจนไม่สามารถตรวจสอบเป็นตัวเลขได้ แต่จะวัดผลผ่านการประเมินจากความพึงพอใจ เช่น พฤติกรรมการทำงาน ความรู้ความสามารถในการทำงาน หรือความนิยมในตัวผลิตภัณฑ์และสินค้านั้นๆ

แนวทาง การกำหนดตัวชี้วัดหลักใน KPI

การนำ KPI ไปเป็นเครื่องมือในการวัดผล เพื่อประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ การกำหนดตัวชี้วัดหลัก ซึ่งตัวชี้วัดนั้นจะเป็นเกณฑ์มาตรฐานของการประเมินผลนั่นเอง แนวทาง การกำหนดตัวชี้วัดหลักใน KPI ต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการบรรลุความสำเร็จที่เหมาะสมกับธุรกิจ และเหมาะสมกับขนาดขององค์กร ตามแนวทาง ดังนี้

- **แนวทางกำหนดตัวชี้วัดหลักระดับองค์กร** การกำหนดเป้าหมายขององค์กร รวมถึงการกำหนดนโยบายหลักเป็นมีความสำคัญในลำดับแรกๆ เพราะเป็นแนวทางให้ทุกฝ่ายและทุกคนในองค์กรปฏิบัติ เนื่องจากตัวชี้วัดระดับองค์กรจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่ามันประสบความสำเร็จแบบใดอย่างไร
- **แนวทางกำหนดตัวชี้วัดหลักในระดับหน่วยงาน** เป็นการกำหนดตัวชี้วัดในระดับรองลงมาจากตัวชี้วัดหลักระดับองค์กร ถือเป็นตัวชี้วัดในระดับหน่วยงานย่อยลงมา โดยแต่ละหน่วยงานอาจจะมีตัวชี้วัดหลักที่ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสายงานและเป้าหมายของหน่วยงานนั้นๆ
- **แนวทางกำหนดตัวชี้วัดในระดับรายบุคคล** เป็นตัวชี้วัดที่มีความสำคัญที่สุด แม้จะเป็นหน่วยย่อย เนื่องจากตัวบุคคลมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรในภาพรวม การกำหนดตัวชี้วัดระดับบุคคลนี้นอกจากจะวัดประสิทธิภาพการทำงานของแต่ละคนแล้ว ประสิทธิภาพที่ดียังส่งผลให้ KPI ระดับองค์กรดีขึ้นด้วย เพราะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณาอัตราเงินเดือนตลอดจนโบนัสประจำปีของพนักงานได้ด้วย
- **แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดรอง** เป็นตัวชี้วัดที่อาจไม่เกี่ยวเนื่องกับประสิทธิภาพการทำงานโดยตรง แต่เป็นตัวชี้วัดเสริมในการพิจารณาประกอบกัน สำหรับหน่วยงานที่มีตัวชี้วัดหลักชัดเจน มีการประเมินค่าออกมาเป็นตัวเลขเพื่อวัดผลตัวชี้วัดรองอาจไม่มีความจำเป็นนัก ส่วนหน่วยงานที่ไม่อาจมีตัวชี้วัดที่ประเมินค่าเป็นตัวเลขได้ชัดเจน ตัวชี้วัดรองอาจมีส่วนสำคัญ เช่น การประเมินความพึงพอใจของลูกค้าที่ต้องงานบริการ ซึ่งตัวชี้วัดรองอาจกำหนดในเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ เพื่อเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมกับเนื้องาน

ความสำคัญของ KPI ต่อองค์กรธุรกิจ

การบริหารองค์กรธุรกิจให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือแผนงานที่วางไว้ การกำหนดเป้าหมายบนความเป็นได้จึงมีความสำคัญ ส่วนการทำงานของ KPI ก็เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจว่าเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ นอกจากนั้น KPI ยังมีความสำคัญต่อองค์กรธุรกิจ ดังนี้

๑. ช่วยให้สามารถรับรู้ผลการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาต่อยอด เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้นหรือตามกำหนดเวลา
๒. KPI ที่ดี สามารถวัดผลความมีประสิทธิภาพ คุณภาพ ขององค์กรธุรกิจและวัดผลคุณภาพประสิทธิภาพ และความสามารถในระดับบุคคล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ
๓. KPI ที่ดีจะช่วยวางแผนทางในการพัฒนาธุรกิจ และวางแผนด้านการตลาด กระตุ้นยอดขาย เพิ่มช่องทางสร้างรายได้ให้กับองค์กร โดยวาง KPI วัดเปอร์เซ็นต์ของรายได้เพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน ที่ต้องเร่งพัฒนา
๔. KPI เป็นเครื่องมือชี้วัดที่ช่วยในการตัดสินใจทางธุรกิจ ว่าธุรกิจควรที่จะทำอะไร และช่วยให้องค์กรธุรกิจสามารถถ่ายทอดความก้าวหน้าและเป้าหมายได้อย่างมั่นใจ
๕. KPI ช่วยระบุคุณภาพของรายได้ขององค์กรธุรกิจ ให้ทราบว่าเป็นรายได้ที่เสถียรและมีความมั่นคง

ประโยชน์และข้อดีของ KPI ต่อองค์กรธุรกิจ

๑. ปรับปรุงการทำงาน และเพิ่มการมีส่วนร่วมของพนักงาน ทำให้พนักงานรู้สึกว่าคุณเองสามารถทำให้องค์กรไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ได้
๒. เป็นเครื่องมือที่ทำให้พนักงาน และทีมผู้บริหารได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาองค์กรธุรกิจให้ไปถึงเป้าหมายได้ง่ายขึ้น และมองหาวิธีการหรือเทคนิคที่จะทำให้เป้าหมายเข้ามาใกล้มากขึ้น
๓. สามารถติดตาม วัดผล และรับรู้ประสิทธิภาพของพนักงาน การทำงาน และแผนที่วางไว้ได้ง่ายขึ้น เพราะ KPI คือข้อมูลตัวเลขและสถิติที่มีประโยชน์อย่างมาก ทำให้ผู้บริหารเข้าใจถึงสถานการณ์ของธุรกิจได้อย่างแม่นยำ
๔. องค์กรธุรกิจสามารถประเมินผลและชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลแต่ละตำแหน่ง ว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้หรือไม่ หรือควรปรับปรุงอะไร
๕. วัดผลเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องแล้วแก้ไข และใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาในการตั้ง KPI ในปีถัดไป
๖. นำผลมาใช้ในการวางแผนงานตลอดจนแผนการลงทุน ไปจนถึงประเมินงบประมาณในปีหน้าได้

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด: การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

๑. จงอธิบายความหมายความเสี่ยงจากลักษณะธุรกิจ (Inherent Risk หรือ IR) หรือความเสี่ยงสืบเนื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

๒. จงอธิบายความเสี่ยงสืบเนื่องในระดับงบการเงิน

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ความเสี่ยงจากการควบคุม (Control Risk หรือ CR)

.....

.....

.....

.....

.....

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

หนังสือเรียน วิชาการบัญชีธุรกิจซื้อขายสินค้า ๒ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด: การใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจ

๓. จงอธิบายความหมายความเสี่ยงจากลักษณะธุรกิจ (Inherent Risk หรือ IR) หรือความเสี่ยงสืบเนื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

๔. จงอธิบายความเสี่ยงสืบเนื่องในระดับงบการเงิน

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ความเสี่ยงจากการควบคุม (Control Risk หรือ CR)

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินรายการแต่ละข้อแล้วเขียน เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามความเป็นจริง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้.- ๕ = ดีมาก, ๔ = ดี, ๓ = พอใช้, ๒ = ควรปรับปรุง, ๑ = ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ				
๑. การมีมนุษยสัมพันธ์	☐ แสดงกริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น	๕	๔	๓	๒	๑
	☐ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๒. ความมีวินัย	☐ ตรงต่อเวลาในการทำงาน					
	☐ ประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม					
๓. ความรับผิดชอบ	☐ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด					
	☐ ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ					
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต	☐ ไม่นำผลงานผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง					
	☐ พูดในสิ่งที่เป็นความจริง					
๕. ความสนใจใฝ่รู้	☐ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
	☐ แสวงหาประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ					
๖. ความเชื่อมั่นในตนเอง	☐ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
	☐ กล้าทักท้วงในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง					
รวมคะแนนที่ได้.....คะแนน						

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. กระบวนการคิดที่ใช้ คือ.....

๒. สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ.....

ผู้ประเมิน.....

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

๒๘-๓๐ คะแนน = ดีมาก

๒๕-๒๗ คะแนน = ดี

๒๐-๒๔ คะแนน = พอใช้

๑๕-๑๙ คะแนน = ควรปรับปรุง

๐-๑๔ คะแนน = ใช้ไม่ได้

หมายเหตุ.- อ้างอิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ